

MAZSOLÁZÓ	3	PIACI HÍREK	
HÍREK, ESEMÉNYEK		Brazil előretörés	27
Előreléptünk!	4	Édes hír	27
Többlet terület után		A magyar baromfihús eladás	
visszatérítés	4	10%-kal nőtt	27
Kétszer ad, aki gyorsan ad ...	4	A baromfiágazat fekete éve? .	28
A bioállattartás helyzete		Növekvő sertésállomány	
Magyarországon	5	várható	28
Bioéletmód	6	A Heineken fölvásárolja a	
Egy politikus a vidékért	7	Stepan Razin sörfőzdét ...	29
EU AGRÁRIUM ÉS		Smithfield 800 millió dollárt	
PIACSZABÁLYOZÁS		fektet be Romániában ...	29
Búzasegély a katasztrófa		Alapos japánok	29
sújtotta Romániába?	8	KÖZLÖNY	30
Mikor lesz krízislepárlás			
Magyarországon?	9		
Hogyan látják a szárnyasok			
jelenét és jövőjét			
Amerikában?	10		
Mennyit ér a boldog állat? ...	11		
ORSZÁGOS			
MEZŐGAZDASÁGI ÉS			
ÉLELMISZERIPARI			
KIÁLLÍTÁSON			
JÁRTUNK			
A megnyitón hangzott el	12		
Kirakatban			
a magyar agrárélet	12		
Agrárminiszterek a			
vidékfejlesztésről	14		
A közös agrárpolitika jövője			
a kibővülő EU-ban	16		
Pékmesterek kenyere	18		
Bezárta kapuit az OMÉK	18		
FÓRUM			
Szorít az idő!	19		
Multik szorongatta			
magyar beszállítók	22	BORÍTÓ 2-3	
ARCKÉPCSARNOK		A hagyma jegyében	
José Manuel Durao Barroso .	24	BELSŐ SZÍNES 1-4	
KITEKINTÉS		Kiállításról jelentjük	
A négy nagy	25	BORÍTÓ 4	
KÖNYVESPOLC		A Földművelésügyi és	
Alternatív baromfitenyésztés		Vidékfejlesztési Minisztérium	
és -tartás	26	OMÉK alkalmából megjelent	
		kiadványai	

**Az Európai Unió
Agrárgazdasága
2005. 10. évfolyam
9. szám**

A Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési
Minisztérium
közreműködésével
és támogatásával havonta
megjelenő kiadvány.

Kiadja az Országos
Mezőgazdasági Könyvtár
és Dokumentációs Központ

Felelős kiadó:
Gulácsiné Pápay Erika

Szerkesztőség címe:
1012 Budapest,
Attila út 95.

Postacím:
1255 Budapest 15, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Főszerkesztő:
Tamás Enikő

Főszerkesztő-helyettes:
Siadak Balogh Beáta

Szerkesztőbizottság:
*dr. Vajda László,
dr. Baintner Ferenc
Jazigián Dikránné
Lükőné Órsi Gabriella,
Román Zoltán*

Készült:
AGROINFORM Kiadó Kft.
1149 Budapest,
Angol u. 54.
2005/116

HU-ISSN 1416-6194

A címképterv
*Horváthné Fejes Ágnes
munkája*

Címképünkön:
*Magyar pulyka tájfajta a
Küküllő-völgyben*

Fotó:
*Kisné, Do Thi Dong Xuan
felvétele*

Contents

BROWSER	3	MARKET NEWS	
NEWS, EVENTS		Brasil is moving forward	27
Stepping forward	4	Sweet news	27
Paying back after surplus ...	4	10% increase in sellings on the Hungarian poultry market	27
Giving fast means giving twice	4	A bad year for poultry sector ..	28
The situation of ecological animal husbandry in Hungary	5	Increasing pig stocks are prognosted	28
Bio-lifestyle	6	Heineken buys the Stepan Razin brewery	29
A politician for the countryside	7	Smithfield invested 800 million USD in Rumania	29
EU AGRICULTURE AND MARKET REGULATION		The thorough Japanese	29
Wheat aid to the disaster-hit Rumania?	8	BULLETIN	30
At what time will crisis distillation be introduced to Hungary?	9		
The present and future of poultry in America	10		
The value of happy animals ..	11		
OMÉK, THE NATIONAL AGRICULTURAL AND FOOD INDUSTRY EXHIBITION			
On the varnishing day	12		
Hungarian agriculture in the display window	12		
Agricultural ministers about rural development	14		
The future of the Common Agricultural Policy in the enlarged EU	16		
Bakers' bread	18		
The OMÉK is closed	18		
FORUM			
Little time left	19		
Multinational firms are suffocating Hungarian producers	22		
PORTRAIT			
José Manuel Durao Barroso ..	24		
OUTLOOK			
The four bigs	25		
BOOKSHELF			
Alternative poultry farming ..	26		

**AgraEconomy
of the European Union
Volume 2005/10.,
Issue 9.**

Monthly publication,
published out with the
assistance and support of
the Ministry of Agriculture
and Rural Development.

Published by the National
Agricultural Library and
Documentation Centre

Responsible Publisher:
Gulácsiné Pápay Erika

Address
of the Editorial Office:
1012 Budapest,
Attila út 93.

Postal address:
1253 Budapest 13, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910,
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Editor-in-chief:
Tamás Enikő

Vice Editor-in-chief:
Siadak Balogh Beáta

Editorial board:
*dr. Vajda László,
Baintner Ferenc,
Jazigán Dikránné,
Lükőné Órsi Gabriella,
Román Zoltán*

Printed in:
AGROINFORM House
1149 Budapest,
Angol u. 34.

HU-ISSN 1416-6194

*Cover designed by
Agnes Horváth-Fejes*

Front Cover:
Hungarian turkey breed
from the valley of Küküllő,
Transylvania

Photo:
Kisné, Do Thi Dong Xuan

*Pronounced topics of this issue
are the 74th OMÉK and the
situation of poultry sector*

COVER 2-3.

Onion festival in Makó

INNER COVER 1-4.

Reporting from the Exhibition

COVER 4.

Publications of the Ministry of
Agricultural and Rural
Development for the OMÉK

- ❖ **Nívós szakmai konferenciában volt gazdag a 74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás.** Kitűnő lehetőség adódott szakmai találkozókra, üzletkötésekre. A látogatók

száma elérte a 130 ezret. 18 külföldi delegáció érkezett, ebből 10 miniszteri és 8 államtitkári küldöttség. Az OMÉK gépészeti nagydíját az Axiál kft. vitte el. Az összevont állattenyésztési nagydíjnak a *Hód-Mezőgazda kft.* örülhetett. *A 74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításról szeptemberi lapszámunkban 11 oldalnyi exkluzív beszámolót találhatnak a 11. oldaltól.*

- ❖ **A közös agrárpolitika jövője a kibővülő EU-ban** címmel szervezett konferenciát az *FVM EU Koordinációs Főosztálya*, ahol az EU-csatlakozásunk eddigi tapasztalatairól hallhattak beszámolót az érdeklődők. A magyar agrárvezetés fő feladata kihasználni a kedvező termelési feltételeket, jó éghajlati tényezőket, a nagyszerű szaktudást és a vidéki ember mezőgazdasághoz való vonzódását – nyilatkozta *Gráf József*. A rendezvényre ellátogatott a francia mezőgazdasági minisztérium főigazgatója, *Jean-Marie Aurand* is, aki a közös agrárpolitikáról tartott izgalmas előadást. Részletek a 16. oldalon.
- ❖ **Megindultak** a gabona-segélyszállítmányok Románia árvíz sújtotta településeire, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a MAGOSZ közös szervezésében. (Bővebben a 4. oldalon.)
- ❖ **Az idő szorításában vagyunk.** 2006. január elejével fel kell állnia a megújult hazai élelmiszer- és takarmányellenőrzési rendszernek, korszerű formában. Ki fogja elkészíteni a nemzeti ellenőrzési tervet, ki lesz a felelős a 2-3 hatóság terveinek összedolgozásáért? Részletek a 19. oldalon, a Fórum rovatban.
- ❖ **A madárinfluenza-járvány** miatt Oroszország és Kazahsztán nem szállíthat baromfi és feldolgozott készítményeket az Európai Unióba. A madárinfluenza-vírus elleni védőoltás kipróbálásában élen járunk Európában. (Részletek a 4. oldalon).
- ❖ **A bioállattartásról** tartottak konferenciát az Országos Mezőgazdasági Könyvtárban. A hazai ökológiai gazdálkodásnak kitűnő lehetőséget kínálnak a hazai nemzeti parkok. Mennyire élünk a lehetőséggel, milyen kiaknázatlan tartalékok vannak ezen a területen? Kívánatos lenne a biohalfogyasztás növelése. Mi a homeopátia szerepe az ökológiai állattartásban? (Bővebben a 5. oldalon.)
- ❖ **Még találunk 1920-ban, 1950-ban épült tanyasi iskolát**, amelynek létrehozásában a 130 éve született gróf Klebelsberg Kunonak elvülhetetlen érdemei vannak. A IX. Alföldi Fórumon elhangzottakról a 7. oldalon olvashatnak.
- ❖ **Agrárminiszterünk többször is hangsúlyozta**, hogy Magyarország nem lehet Európa élelmiszerselejtjének lerakata – közös piac ide, áruk szabad áramlása oda. Meddig vethetnek ki sarcot a hazai beszállítókra a multinacionális élelmiszerláncok? Részletek a 22. oldalon.
- ❖ **Érdekérvényesítésünk gyenge pontjairól** is szó esik a Fórum rovatban a 23. oldalon.

Előreléptünk!

Hazai sikerről számolhatunk be a madárinfluenza elleni védőoltás kutatásában, sőt, gyakorlati kipróbálásában. Lezárult az állatkísérleti szakasz. A hazai oltóanyag mellékhatás-mentes, s ugyanakkor hatékony a H5N1 vírussal szemben. Európa-szerte a legelső között vagyunk a szérum kikísérletezésében. (A próbaoltást emberekre szeptember második felében kezdték meg.) Dr. Tasáry Ilonát, az ÁNTSZ főosztályvezetőjét kérdeztem a járvány esetleges fellépéséről. A főosztályvezető asszony elmondta, hogy ma még nincs a vírusnak emberről-emberre terjedő mu-

tánsa. Ugyanakkor nem kizárt, hogy ez bekövetkezik. A távol-keleti országokban baromfitollal és bélsárral került a madárinfluenza vírusa az emberi szervezetbe ott, ahol intenzív volt a baromfitartás, és nem tartották be a higiéniai követelményeket. Az óvatosság és a gondos felkészülés igen fontos, mert mint arra az *Egészségügyi Világszervezet* is fölhívta a figyelmet, az utazások, a világ nyitottá válása révén a veszély igenis valós. Ugyanakkor az emberre veszélyes vírusmutációk kialakulásához több hónap szükséges. Reméljük, ez nem következik be, de ha mégis, a hazai vakcinagyártás jól fölkészült.

Tamás Enikő

Többlet terület után visszatérítés

Már az EU-csatlakozást megelőzően ismert volt, hogy a közvetlen termelői támogatás és annak nemzeti forrásból történő kiegészítése – az előírt ellenőrzések elvégzését követően – utólag, a tárgyév végén, illetve a következő év elején kerülhet kifizetésre. A mezőgazdasági termelők likviditási gondjainak enyhítése érdekében a 41/2004. (IV. 7.) FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) úgy intézkedett, hogy a termelők a mezőgazdasági termőterület után még az uniós

csatlakozást megelőzően hektáronként 8 000 Ft támogatást igényelhetnek. *Az érintettek már akkor tudták, hogy a támogatás alapját képező terület nem haladhatja meg a későbbi uniós támogatás szempontjából felülvizsgált és elfogadott területet. A Rendelet ugyanis egyértelműen kimondta, hogy amennyiben a területadat eltérése miatt többlettámogatás igénybevételére kerül sor, azt az adatok egyeztetését követően vissza kell fizetni.* Amennyiben ez 30 napon belül megtörténik,

úgy nincs szó jogosulatlan támogatásról, és az ehhez kapcsolódó szankciók érvényesítéséről sem.

A hírközlő eszközökben kifogásolt – a területi adatok eltérése miatt igénybe vett – többlettámogatás visszafizetésének előírása tehát nem jogszerűtlen intézkedés, hanem éppen ellenkezőleg. A Rendelet valamennyi érdekelt által előre ismert rendelkezésnek végrehajtását jelenti.

Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési
Minisztérium

Kétszer ad, aki gyorsan ad

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat középtávú segítségnyújtási programot hirdetett a romániai-moldvai-csángóföldi árvízkárosultak megsegítésére. A mintegy 200 ezer csángó magyar által is lakott moldvai területeken négy megyét is sújtott az árvíz, amely az elmúlt 60–70 évben a legsúlyosabb volt. A víz nem csupán házakat döntött romba, de elpusztította a még lábon álló terményt, raktárakat, gabonátárolókat. A segélyszervezet munkatársai a helyszínen mérték föl a károkat. Az érintett helyi hatóságokkal és a lakossággal egyeztetve dolgozták ki a segítségnyújtás módját. A segítségnyújtásban komoly szövetségesre is leltek, a MAGOSZ Győr-Moson-Sopron, Fejér, Somogy és Veszprém megyei gazdaszervezete mintegy 150 tonnányi takarmánygabonát juttatott el a rászorulóknak. A szállítás lebonyolításában az összefogás példaértékű volt. A székesfehérvári Alla Zöchling, a dunaszerdahelyi Mer-

kantil D. S. szállítmányozási cég a VPOP-val, a BRFK-val, valamint a román rendőrséggel együttműködve szeptember 12-én, hétfőn indította el a kamionokat, szám szerint hetet a budapesti Felvonulási térről, amelyet az agrártüntetés óta a Gazdák tereként is emlegetnek.

T. E.

Obreczán Ferenc felvétele

A bioállattartás helyzete Magyarországon

A Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért közhasznú alapítvány immár ötödször rendezte meg a Sárközy Péter Emlékülést, harmadik alkalommal már tudományos emlékület formájában. Az emlékület hagyományosan a névadó, dr. Sárközy Péter professzor, a Biokultúra Egyesület alapító tagja, az egyesület örökös tiszteletbeli elnöke elhunytáévfordulóján rendezzük.

Az alapítvány kurátorai és a család tagjai megkoszorúzták Sárközy Péter síremlékét az Óbudai Temetőben. A tudományos tanácskozás ez évi témája: a bioállattartás helyzete Magyarországon. Az ülés helyszíne a tavalyi évhez hasonlóan az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ (OMgK), Sárközy Péter utolsó munkahelye volt. Az előadótérmet a Könyvtár az alapítványnak nyújtott támogatásként bocsátotta rendelkezésre.

A tudományos emlékület házigazdaként *Gulácsiné Pápay Erika* főigazgató asszony nyitotta meg. A levezető elnök Tamás Enikő, Az Európai Unió Agrárgazdasága c. folyóirat főszerkesztője volt.

Az előadások rávilágítottak arra, hogy a hazai ökológia egyik kritikus pontja a bioállattartás alacsony szintje. A területhez (kb. 140 ezer ha) képest az állategység (számosállat) a kívánatos 1–1,5 helyett nem éri el a 0,1-et sem. Ezért nincs elegendő szerves trágya a talajerő fenntartáshoz. Erre hívta fel a figyelmet *Hubai Imre*, aki berekfürdői biodinamikus ökológia mutatta be előadásában. Kijelentette: az ökológia lényeges a teljes körű – állat

tot is tartó – gazdálkodás, ahol az állat húsánál, tejénél ma már szinte fontosabb az állatok trágyaszolgáltatása.

Gencsi Zoltán, a Hortobágyi Génmegőrző Kht. igazgatója a nemzeti parkokban folyó ökológia gazdálkodást, a védett területeken folyó bioállattartást ismertette. A nemzeti parkokban zajló ökológia gazdálkodás jelentőségét bizonyítja, hogy hazánk összes ökológia gazdálkodásba vont területének 60%-a a tizenegy nemzeti parkban található. Ennél is fontosabb, hogy a 12 250 állategységből 10 450 (85%) a nemzeti parkokban van. Azonban még ez a mennyiség is messze elmarad attól az 50 ezer állategységtől, amit a nemzeti

parkok elbírnának, és amely szükséges is lenne a legelőterületek gondozásához. Előadása világossá tette, hogy a hazai ökológia gazdálkodás fejlesztési lehetőségei elsősorban a nemzeti parkokban adóttak. Ezért is sürgető szükség van az agrár- és környezetvédelmi tárcák hatékonyabb együttműködésére, sőt a nemzeti parkok között együttműködési, stratégiai tervre is.

Dr. Szalay László a töle megszokott szakmai felkészültséggel, humorral átszótt előadást tartott a bioméz élettani

hatásáról, az egészséges táplálkozásban betöltött szerepéről. Kitért nem csak a méz, de más méhészeti termékek, propolisz, méhpempő, méhkenyér táplálkozásbeli, gyógyászati, kozmetikai hatására is.

Puskás Nándor, a Hortobágyi Halgazdaság Rt. vezérigazgatója a biohaltenyésztésről szólt. A Hortobágyi Halgazdaság Rt. közel 5000 ha kiterjedésű halastó rendszerében – a Világörökség részeként számon tartott természeti területen – korszerű technológia alkalmazásával állít elő biohalat. A hortobágyi biohal húsa könnyen emészthető, kalóriaszegény, kiváló élettani hatásának és magas omega-3 zsírsav tartalmának köszönhetően kedvezően befolyásolja a szív és az érrendszer működését. Ahhoz, hogy a biohal minél szélesebb vásárlói körhöz eljuthasson, speciális védőgáz, gyorsfagyasztott technológiával előállított, konyhakész termékekkel vannak jelen a piacon. Fontos lenne, hogy a jelenleg igen

alacsony (3 kg/fő/év) szintű halfogyasztásunk növekedjen és ebben minél nagyobb arányt érjen el a jó minőségű, ízletes Hortobágyi Biohal.

Az állategészségügyi hátteret a több mint tíz éve alkalmazott homeopátiás állatgyógyászati kezelés biztosítja. *Dr. Molnár Gábor Miklós* állatorvos közérthető, szemléletformáló, de tudományos igényű előadásában ismertette ennek a gyógyászati eljárásnak a lényegét, gyakorlati alkalmazását. Elmondta, hogy a halbetegségek gyógykezelésére alkalmazott

homeopátiás módszernek is köszönhetően náluk ismeretlen a pontytetű fertőzés. A leggyakrabban előforduló édesvízi halbetegségek gyógykezelésére eddig nyolcféle homeopátiás gyógyszeresomagot kísérletezett ki, melyek a halgazdaság-nál beszerezhetők.

A rendezvény kiemelkedő eseménye a Sárközy Péter Emlékérem, Oklevél és Díj átadása. A Czindner Antal (Munkácsydíjas szobrászművész) által készített emlékérmét minden évben az alapítvány kurátoraiból és korábbi kitüntetettjeiből álló bizottság ítéli oda. Az emlékérmét idén *Hubai Imre* berekfürdői biodinamikus gazdálkodó, a 2004. évi „Év Biogazdája” kapta.

A laudációt *Korgáné dr. Jánosik Zsuzsanna* a tavalyi kitüntetett tartotta. Elmondta, hogy a négy diplomával rendelkező agrármérnök 1999 óta

biogazdálkodó, biodinamikus módszerrel termel. Kedvenc növénye a búza volt. Ma már összesen 34-féle növényt termeszt, főleg olyanokat, melyek Karcag környékén őshonosak. Azon igyekeznek, hogy kitűnő minőségű termékeiből minél több kerüljön a hazai fogyasztó asztalára.

A család szeretete, összefogása, hite, a közösségi szerepvállalás (alelnöke a Kelet-Magyarországi Biokultúra Egyesületnek, 1993 óta elnöke a Karcagi Nagykun Gazdakörnek, vezetője az Üllőparti Gazdaszövetkezetnek) Sárközy Péter szelleméhez méltóvá teszi a szakembert. Gazdasága nyitott, tapasztalatait őszintén átadja a hazai és a határon túli biogazdáknak. Segíti az ökotémában szakdolgozatot készítő fiatalokat. Tanfolyamokat szervez, ezeken előadásokat tart. *Nagykun eltökéltséggel és keménységgel méltó folytatója*

Sárközy Péter GMO elleni harcának. Figyelemreméltó tevékenységet fejt ki a GMO-mentességért. Karcag város önkormányzati képviselőjeként mezőgazdasági, valamint környezetvédelmi bizottsági tagjaként országnrésze volt abban, hogy a képviselőtestület Karcag város önkormányzati határát GMO-mentes övezetnek nyilvánította.

Hubai Imre köszönő szavaiban hangsúlyozta, úgy érzi, az érmet agrármérnök feleségének is köszönheti, aki mindig társa volt a munkában és nyugodt családi háttérrel teremtett számára. A 2005. évi Sárközy Péter Emlékérem Parádi Andor, dr. Sebők M. Péter, dr. Szalay László, Korgáné dr. Jánosik Zsuzsanna után méltó helyre került Hubai Imréhez.

Dr. Solti Gábor
Sárközy Péter Alapítvány
elnöke

Bioéletmód

A Biokultúra Egyesület évek óta szervezi az ország minden részén a biogazda-tanfolyamokat. Az elmúlt évek alatt a tanfolyamok több mint ezer résztvevője tett eredményes vizsgát, és kapta meg a biogazda oklevelet.

A biogazdálkodás iránt érdeklődőknél azonban lényegesen többen vannak, akik nem az ökológiai gazdálkodás fortélyát kívánják elsajátítani, hanem arra kíváncsiak, hogy mi rejtőzik a biokultúra szellemisége mögött, hogyan lehet megkülönböztetni a valódi bioélelmiszereket a konvencionális, vegyszeresen megtermelt és kezelt élelmiszerektől. Hol lehet a bioélelmiszereket beszerezni, hogyan kell elkészíteni? Miért egészségesebb a szintetikus vegyszer, műtrágya, növényvédő szer, rovarirtó szer nélkül megtermelt gabona, zöldség, gyümölcs, az antibiotikumok, hozamfokozók nélkül felnevelt állat húsa? Mennyivel ad nagyobb biztonságot az, ha tudjuk, hogy az elfogyasztott élelmiszereinket nem kezelték ionizációs besugárzással, és nem génmódosítottak?

A *Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért* közhasznú alapítvány 2003 tavaszán elsőként indított egy olyan előadássorozatot, ahol nem az

ökológiai gazdálkodásról kaptak információt a résztvevők, hanem a tanfolyam előadásai arról szóltak, hogy miért egészséges, előnyös a garantáltan vegyszermentes bioélelmiszerek fogyasztása. Megismerhették a biokultúra, a bioéletmód szellemiségét. A programot 2003–2004 telén folytattuk.

Az előadások elsősorban a környezettudatos, biztonságos táplálkozás, a bioélelmiszerek fogyasztásának előnyeiről szóltak.

Külön hangsúlyt helyeztünk a bioéletmód, a biotáplálkozás élettani hatásaira, különös tekintettel a rákbetegségekre, az allergiára és a bioélelmiszerek fogyasztásában rejlő prevencióra.

Előadóink voltak a téma neves szakértői (dr. Farkas Ilona – főorvos, a Rák Ellen az Emberért, a Holnapért Alapítvány; dr. Jánosik Zsuzsa – Tamaszadó Szolgálat; Benda Judit – gyógyszerész; dr. Szalay László – professzor; Bódi Csaba – HIPP, babák számára készült bioélelmiszerek gyártója).

Előadások szóltak a biocsírák, csíratermékek immunerősítő hatásáról (Németh Attiláné), a biopékáruról (Ollé Sándor), a szennyvíz és az

ivóvíz házi tisztításáról (dr. Tejfalussy András), a biokozmetikumok, gyógynövények hatásáról (Csurgó Sándor), a homeopátiás gyógyításról (dr. Mátray Árpád), a homoktövis rák elleni küzdelemben kifejtett hatásáról (dr. Berta Zoltán).

Az alapítvány a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 2004. évi „Zöld Forrás” programjá-

hoz kapcsolódó KÖVICE támogatásával meg is jelentette az előadásokat.

A könyv megrendelhető az alapítványnál (2081 Piliscsaba, Wesselényi u. 10., tel./fax: (1) 303-4059, 26/ 373-743, e-mail: alginit@freemail.hu).

S. G.

Egy politikus a vidékért

Az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézete, a Gróf Klebelsberg Kuno Alapítvány és Kecskemét város önkormányzata gróf Klebelsberg Kuno születésének 130. évfordulója alkalmából rendezte meg a IX. Alföld Fórumot. Az augusztus végi kecskeméti konferencia témája a kiskunsági tanyavilág volt.

A „nagy darab magyar föld”, az Alföld benépesítői és gondos megművelői a tanyák lakói voltak az elmúlt három évszázadban. A nehézsorsú tanyavilág létének jogosságát megerősítette a múlt század elején élt, kitűnő államférfi, gróf Klebelsberg Kuno. A katonacsatládba született politikus jogot, államtudományokat, történelmet és közgazdaságtant hallgatott Magyarországon és külföldön. Több város országgyűlési képviselőjeként szerzett tapasztalatot, majd 1922–31 között a Bethlen-kormány kultuszminisztere lett. *Miniszteri munkáját küldetésnek tekintette.* Nem a politikát, hanem az értékeket tartotta szem előtt. Fejlesztette a közegészségügyet, a közoktatást, a tudományos és irodalmi életet. Az alföldi tanyarendszert ismerte és elfogadta, a tanyai emberek életszínvonalának emelését célul tűzte ki. A tanyák közt barangolva még találunk az 1920–30-as években épült iskolákat (már üresek, romosak), amelyeknek létrehozását Klebelsberg támogatta.

A tudományos fórum szervezői: dr. Szécsi Gábor kecskeméti polgármester, gróf Klebelsberg Éva a Klebelsberg alapítvány elnöke és dr. Csatári Bálint az MTA RKK ATI igazgatója, valamint a fórum előadói: dr. Bárh János múzeumigazgató, Kovács András Donát, Gáborjáné dr. Vydareny Klára, Kiss Attila, Takács Anita kutatók és Jávor Károly a VÁTI (Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Kht.) vezető tervezője beszámolóikban a tanyavilág múltját, jelenlegi helyzetét és jövőjét elemezték. *Kutatásaik alapjául szolgáltak egy új tanyafej-*

lesztési stratégia elkészítéséhez. Ennek a hosszú távú fejlesztési tervnek a vázlata elkerült már az illetékes intézményekhez. A legtöbb minisztérium és a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal közös feladata lenne a tanyás vidékek átfogó, integrált fejlesztése.

Az előadások után kerekasztal-beszélgetésre került sor, amelynek a fülöpjakabi, a bugaci, a kerekegyházi és a szentkirályi polgármesterek kiemelt résztvevői voltak. Elmondták, hogy az igény mellett van készség is a tanyás területek megújítására, élhetőbbé tételére, de az önkormányzatok képtelenek önerőből az ehhez szükséges fejlesztéseket megvalósítani.

A tanyasiak, a kutatók és a civil szervezetek ezzel a fórummal is a politikusok figyelmét kívánták ráirányítani a ma már csak tengődő tanyavilágra. Az ország jelenlegi vezetőit olyan támogató, sőt szolgáló munkára szeretnék buzdítani, amely a humánus gondolkodású, értékörző, közösségfejlesztő, nagy formátumú elődjük, gróf Klebelsberg Kuno oktatási- és vallásügyi miniszter példájából tanulhatnak.

Útravalóul a legendás tudománypolitikus három gondolatát idézem, remélve, hogy a döntési helyzetben lévők megfontolják szavait:

„Irányítsuk a közfigyelem fényszóróját erre az eddig elhanyagolt nagy darab magyar földre, ... s semmiképpen ne gondoljuk, hogy a tanyarendszer kialakulása valóságos nemzeti szerencsétlenség lenne.” és „Akinek csak legcsekélyebb reálpolitikai érzéke van, annak be kell látnia, hogy a tanyások tízezreit lehetetlen rábeszélni arra, hogy elhagyja földjét és ... zárt községbe költözzön” ráadásul „ha pedig ezt általi kényszerrel keresztülvinnénk, akkor óriási vagyonpusztításba szorítanánk bele a nemzetnek egy jelentékeny részét.” (Gróf Klebelsberg Kuno, 1932.)

Kripner Vera

Búzasegély a katasztrófa sújtotta Romániába?

A magyar termelőkől nemrég indult az a javaslat, hogy Magyarország élelmiszersegélyként szállítson búzát az árvíz sújtotta Romániának. Ott szükségét szenvednek az emberek, itthon meg túl sok a búza. Az ember azt gondolná, hogy a humanitárius és a gazdasági megfontolás, illetve érdek egybeesik. – A gondolat szép, sajnos azonban a valóságban nem kivitelezhető az EU és Románia közötti kereskedelmi egyezmény miatt. Az EU a két tagjelölt balkáni országnak, Romániának és Bulgáriának, a 2005/06-os gazdasági évben is többszázezer tonna búza uniós bevitelét teszi lehetővé vámmentes kvóta keretében. (Magyarországon már korábban jól ismert ez a konstrukció, mert mi is igénybe vehettük a teljes taggá válás előtt.) Megfelelő nagyságú

letéti díj ellenében az exportőrök az EU hatóságoknál benyújtják kérelmüket az Unió által megszabott kedvezményes beviteli keretre. Ezt 2005-ben a román exportőrök is megtették. Sőt, mivel ez a lehetőség rendkívül kedvező Románia számára, ezért az idén kvótájukat többszörösen meghaladó exportigényt nyújtottak be. Ilyen esetben az Unió az ún. „visszaosztási szabályt” alkalmazza, ami azt jelenti, hogy először kiszámítják, hogy a beérkezett kérelem milyen arányban haladja meg a keretet (kvótát), majd ezt követően minden egyes pályázatban a benyújtott mennyiséget a túllépés arányában csökkentik, és a kérelmeket az ily módon csökkentett mennyiséggel fogadják el. Ezzel éri el Brüsszel, hogy a pályázati mennyiség összege pontosan meg egyezzen a kvótában szereplő mennyiséggel.

A 2005/06. évi búzakvótára történt román túljelentkezés tehát garantálja, hogy a román búzaexportőrök az Unió vámmentes kvótáját 100%-osan ki szándékoznak használni, mert nemzeti érdekük ezt diktálja. Azt nem lehet tudni, hogy most az árvíz után hogyan alakult a román gabonapiac, de az árvíz előtt még ez volt a helyzet, és vélelmezhető, hogy összességében búzából az árvíz után is nettó exportőr pozícióban marad Románia.

Visszatérve a segélyötletre, a kérdés tehát úgy merül fel, hogy szállíthat-e Magyarország búzasegélyt Romániába, miközben Románia vámmentesen jelentős mennyiségben búzát szándékozik exportálni az Unióba, és mint tudjuk 2004. május 1-je óta ebbe az

Unióba már Magyarország is beletartozik. Ráadásul, nem akarom falra festeni az ördögöt, de ez a román búzaügy bennünket még jobban is érinthet, mint a túllünk nyugatabbra fekvő uniós államokat, mivel a kedvezményes exporton annál nagyobb a haszon, minél kisebb szállítási költségek terhelik, és lévén Magyarország határos Romániával, ezért elvileg a Magyarországra irányuló export a legjövendelmezőbb. (Mivel azonban a szállítási költségeken kívül az exportot több más tényező is befolyásolja, egyelőre az export várható célpontját illetően ne bocsátkozunk találgatásokba.) Maradjunk inkább annál az egyszerűbb feltevésnél, ami a leírtaiból egyenesen következik, jelesül, hogy az eredetileg segélyként Romániába

Az árvíz nyomában maradt romok Szentléleken

szánt magyar búza valahol vámmentes román exportként valamelyik uniós országban landolna. Vagy úgy, hogy rossz esetben ugyanaz a szállítmány érkezne vissza, amit segélyként kiszállítottunk, vagy úgy, hogy a segély belső (román) kínálatot váltana ki, ami szintúgy növelné az exportáruialapot, és így

közvetve szintén exportként jelentkezne.

Mindebből az következik, ha Magyarország egy ilyen kérdéssel fordulna a Bizottsághoz, az EU (jogosan) csak abban az esetben járulna hozzá a magyar kérés teljesítéséhez, ha Románia lemondana a kedvezményes uniós exportkeretéről, ami a nagyságrendek ismeretében nem valószínű, hogy bekövetkezik...

Ezzel nem azt akartam mondani, hogy néhány 100 tonna nagyságrendben ne lehetne éhező embereknek segíteni, ehhez azonban valószínűleg nincs szükség EU-hozzájárulásra, ilyen nagyságrendben a hazai segély- vagy magánszervezetek, személyek saját hatáskörben is segíthetnek. (Mint ahogyan azt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a MAGOSZ közös kezdeményezésében meg is tette. Részletesebben lásd „Kétszer ad ki gyorsan ad” című írásunkban. A szerk.) Amit ezzel az eszme-futtatással mondani akartam, az csupán annyi, hogy egy esetleges magyar segélyezés nem nőheti ki magát kereskedelmi, és pláne nem olyan méretű ügyletté, amivel a hazai gabonapiaci helyzetet lényegesen befolyásolni lehetne.

Dr. Szóke Gyula
MVH

Mikor lesz krízislepárlás Magyarországon?

Borban az igazság, a bor meg a pincékben. Kinek szerencséjére, kinek kárára! Európa-szerte borfelesleggel küzdenek a termelők. A 2004/2005. borpiaci évben 194 millió hl bor készült az Unióban, amiből ez időig az Európai Unió bor és alkohol irányító bizottsága 1,5 millió hl francia minőségi, 4 millió hl spanyol asztali, 250 ezer hl görög asztali és 40 ezer hl minőségi bor krízislepárlásáról hozta meg a döntését.

A magyar boros gazdákat sem kerüli el a borpiaci krízis. A Hegyközségek Nemzeti Tanácsának májusi felméréséből kiderül, hogy a tavalyi szüretkor bőséges termést lehetett betakarítani, és a jóslatok szerint idén sem lesz ez máshogy. A 2004/2005. borpiaci évben 3,3 millió hl volt az induló borkészlet, amihez további 4,8 millió hl bor adódott a szüretet követően. A bőséges magyar termésre azonban nem jelentkezett növekvő kereslet. Az értékesítésben gondot okozott a kül- és belpiacokon felhalmozódott készlet, ennek következtében csökkent az átlagár és az eladás. Az AKI kéthetente megjelenő kiadványában, a Borpiaci jelentésben jól nyomon követhető a boreladás csökkenő tendenciája (30%), valamint az előző borpiaci évhez képest a 13%-kal alacsonyabb átlagár. Bizonyos borrégiókban a feldolgozó értékesítési ár és az átlagár között hatalmas különbség alakult ki ez év áprilisában. Példának okáért, a „Duna borrégióban” áprilisban 5100 Ft/hl áron lehetett csak eladni a fehér asztali bort, míg ugyanennek a kategóriának az átlagára 10977 Ft/hl volt. Május végére a helyzet valamelyest normalizálódott az árkülönbségek terén. Az átlagár a „Duna borrégióban” is 10500 Ft/hl fölé emelkedett, feltehetően a lédig kiszerezésű borok csökkenő eladásának köszönhetően. Ez azonban még mindig 11%-

kal marad el az előző év májusában uralkodó átlagáraktól. Az asztali vörös- és rozéborok értékesítéséről elmondható, hogy idén májusban volt az eladási csúcs, ez azonban még így is 36%-kal kevesebb a tavalyi értékeknél. Az eladási nehézségeken számos intézkedéssel próbált segíteni az agrárvezetés. A borpiac a közös agrárpolitika szabályozása alá esik, ezért a piacon keletkező borfelesleg levezetésére közösségi intézkedések nyújtanak lehetőséget. Ilyenek például a mustsűrítmény felhasználása, a szeszesitalpiacot tá-

mogató lepárlás, vagy a magánraktározás. A felesleg levezetésére szolgáló végső eszköz, amit az Unió engedélyez: az uniós támogatással végrehajtott krízislepárlás.

A Hegyközségek Nemzeti Tanácsának javaslata alapján, Magyarországon 250 000 hl bort (200 000 hl asztali bor és 50 000 hl minőségi bor) biztosan érintene a kényszerlepárlás. A tagállamnak a 1493/1999/EK rendelet 30. cikke értelmében lehet kezdeményeznie az intézkedés bevezetését. Első lépésként a magyar igényt az EU Bizottságának kell bejelenteni. Ezt követi az alapos bizonyítási eljárás arra vonatkozóan, hogy a magyar kormányzat minden lehetséges eszközt felhasznált a képződött borfelesleg levezetésére. Ez gyakorlatilag egy statisztikai adathalmazt tartalmazó dosszié, amit a Bizottság töviről hegyire

átvizsgál. A kormányzat kezében lévő intézkedések lehetnek a birtok-konzolidáció, a területenkénti hozamkorlátozás, vagy az uniós költségvetésből támogatható korai nyugdíjazás, a szerkezet-átalakítási támogatás. A szakmai egyeztetéseket követően 2005. július elején a magyar agrárvezetés benyújtotta a hazai borfeleslegből 500 ezer hl bor lepárlására vonatkozó kérelmet. A Bizottság válasza leghamarabb 2 hónap elteltével születethet meg. A Bizottság részéről mérlegelés tárgya az intézkedés bevezetésének jogossága, illetve az uniós támogatással „megsemmisítendő” bor mennyisége.

Hatalmas csatára kell számítanunk, hiszen a Bizottság vélhetően mindent meg fog tenni azért, hogy minél kevesebb összeg folyjon ki Brüsszelből a magyar borfelesleg levezetésére. Számos érv szól a döntés meghozatala mellett. Az elmúlt időszak intézkedéseiből is látszik, hogy Magyarország sokat tesz a felesleg felszámolásáért. Ilyen például az asztali bortermő területek minőségi átalakítása érdekében tett erőfeszítések, vagy a közeljövőben bevezetni tervezett kivágási támogatás. Az álláspontok közelítése és a bizottsági támogatás megszerzését követően a Bizottság a 25 tagállam elé tárja a javaslatát, és ekkor kezdődik az igazán komoly küzdelem. A 25 tagállam rendszerint két táborra oszlik: északi, mindenféle mezőgazdasági támogatást ellenző, és déli, bortermelő, egymás javaslatát támogató országok. A csatát nehéz lesz megnyerni, de nem lehetetlen. Franciaországnak, Spanyolorzágnak és Görögországnak már sikerült, Olaszországnak most van a „csatátéren”, és ha Magyarországnak sikerül, akkor mi leszünk az első a tíz frissen csatlakozott tagállamból, ahol ez az intézkedés megtörténik.

B. B.

Hogyan látják a szárnyasok jelenét és jövőjét Amerikában?

A baromfiágazat éppen, hogy ismét talpra állhatott a Benelux államokban 2003-ban kitört madárinfluenzajárványból, majd a Portugáliában pánikot keltett nitrofuránnal szennyezett szárnyasok miatti fogyasztás visszaeséséből, amikor a csatlakozás 2004-ben teljesen új piaci helyzetet teremtett. Az USA mezőgazdasági minisztériuma (USDA) által júliusban közzétett tanulmány szerint az Unió régi és új tagállamai közötti piaci ártrendeződéskor kezdődött meg. Az Unió régi és új tagállamainak egyaránt alkalmazkodniuk kell a most kialakult piaci helyzethez. A növekvő piaci verseny és a csökkenő exporttámogatás az EU 15-ön belül Franciaországban és Spanyolországban a baromfitermelés visszaesését hozta 2005-ben, és előreláthatóan 2006-ban is ez a tendencia érvényesül. Meg kell jegyezni, hogy ennek ellenére a francia agrártermelés jelentős hányadát továbbra is a baromfiszektor teszi ki.

Az EU baromfihús-trendjei

Az amerikai agrárközgazdászok a 2004. év összegzésében megállapították, hogy a termelés a Benelux államokban (Belgium, Hollandia, Luxemburg), Németországban, Lengyelországban és Portugáliában növekedett, míg ezzel ellentétben Franciaországban és Olaszországban visszaesett. A baromfiimport az előző időszakhoz képest emelkedett, de még így is 8%-kal a 2003-as szint alatt maradt. Az EU-ba szállító vezető importőr Brazília (65%) és Thaiföld (23,5%). Az USA-ból származó import mindösszesen 2,3%-ra zsugorodott össze, mivel közel 10000 tonna importtól esett el az új tagállamok csatlakozása következtében. Az uniós export tekintetében visszaesést lehet megfigyelni elsősorban a francia termelés csökkenése miatt. 2005-ben az Unió exportja várhatóan csökkenni fog, mivel a Benelux államokbeli növekedés nem kompenzálja a Franciaországban bekövetkezett termelés-visszaesést. A baromfifogyasztás terén nemcsak az Egyesült Királyságban várható fellendülés.

A baromfitermelés 2005-ös stabilizálódása után 2006-ban enyhe növekedést jósolnak a szakemberek, elsősorban az erősödő lengyel és angol termelés miatt. A jövőben várhatóan nagyobb mennyiségben fog érkezni baromfihús Thaiföldről, válaszul az EU által 2003-ban bevezetett sózott csirke elleni tilalomra. Az Unió exportja változatlan marad 2006-ban, mivel a Benelux államok fokozódó termelését ellensúlyozza a francia visszaesés, és az angol fogyasztásfellendülés elszipantja az exportra szánt árut.

Pulyka az Unióban

A pulykatermelés volumene tagállamonként eltérő mértékben változik az EU-ban. Az idén Franciaországban, az Egyesült Királyságban és Magyarországon csökken, míg Németországban, Olaszországban, a Benelux államokban, Portugáliában és az új tagállamok közül Lengyelországban növekszik a termelés. A 3. országokból az Európai Unióba irányuló pulykaimport 85%-a Brazíliából érkezett 2004-ben. Szakemberek véleménye szerint a jövőben több import fog

érkezni Franciaországba és Németországba. Ezzel párhuzamosan Németországból megemelkedhet az export. Azaz a belső fogyasztás változatlan marad. Az EU 25 tagállama között természetesen van különbség az export célországaiban, de általánosságban elmondható, hogy az Unió pulykából a legtöbbet Oroszországba, Fehéroroszországba és Ukrajnába szállít. A következő évek trendjei az import növekedését vetítik előre, főként Dél-Amerikából, megközelítőleg azonos exportszint mellett az EU-ban.

WTO befolyása az EU baromfiszektorára

A Benelux államokban, az Egyesült Királyságban és Németországban relatíve növekszik a fogyasztás, mivel az EU próbál féket vetni az alacsony vámtarifájú, Brazíliából és Thaiföldről érkező baromfiszállítmányok elé, s ennek megfelelően változik a termelés is. 2006-ban komoly megrázkódtatás érheti az uniós baromfipiacot. A 2002-ben bevezetett uniós 1223/2002/EK rendelet a csontozott, enyhén sózott csirkét a 0207 vámtarifa-számú termékekhez, azaz a friss, hűtött vagy fagyasztott szárnyashúsokhoz sorolta a 0210-es, jóval alacsonyabb vámtarifájú

kategória helyett. A WTO ezért elmarasztalta az Európai Uniót a 2005. május 30-i döntésével, így ismét elindulhatott a brazil, illetve thaiföldi export az EU felé. *A drasztikus piaci nyomást valamelyest enyhítik a Thaiföldön kitört madárinfluenza járvány következtében bevezetett korlátozó intézkedések.* Általánosságban elmondható, hogy az EU 15-ök fogyasztása évi 2%-kal növekszik. Ez elsősorban az afrikai, illetve ázsiai országokból érkező bevándorlók fogyasztási szokásaiból adódik.

A legifjabb tagállamok jövője az EU-ban

Az új tagállamok közül Lengyelországban várható egyedül a baromfiszektor strukturális, hosszú távú fejlődése. Ezzel ellentétesen a Cseh Köztársaságban és Magyarországon a termelők komoly veszteségeket szenvednek el, mivel a csatlakozás után a kormányzatoknak be kellett szüntetni mindennemű termelői támogatást, ami a területalapú, közvetlen támogatásokon túl a versenyképesség javítását szolgálta. *Az amerikai szakemberek ezzel együtt kedvező kilátásokat*

jósolnak az új tagállamok termelőinek, hiszen az alacsony takarmányozási költségek akár versenyelőnyre is válhatnak a közeljövőben az új tagállamok exportpiacain. Az USDA jelentése hasonló versenyelőnynek tekinti, hogy a 2004-ben csatlakozott tagállamokban már olyan beruházásokat hajtottak végre a baromfiszektorban, amik megfelelnek az EU legújabb állatjóléti és higiéniai szabályozásának.

A hústermelésre szánt baromfi tartását illetően a brüsszeli döntéshozók szigorúbb előírásokat javasolnak az élőállatsúly vonatkozásában. A jelenlegi EU 25 átlag 40 kg/m², amit 30 kg/m² értékre kíván az Unió csökkenteni, valamint megváltozna a tartási körülmény hőmérsékleti vonatkozása, illetve a levegő páratartalma. *A készülő állatjóléti rendelet elsősorban a holland és a dán termelői szektor versenyképességét érinti a köztudottan magas intenzitású termelés miatt.* Az új állatjóléti rendelet következtében az EU baromfihús-termelésének általános versenyképesség-gyengülését látják a szakértők.

Összeállította: B. B.

Forrás: www.fas.usda.gov

Mennyit ér a boldog állat?

Az *Eurobarometer* felmérése alapján az európai fogyasztók képesek lennének több pénzt áldozni azokra a termékekre, amelyek igazoltan magasabb állatjóléti előírások betartása mellett készültek. A megkérdezettek háromnegyede figyelembe venné az állatjóléti előírások betartását a választása során. Ha jobb körülmények között tartanák a tojókat, a skandinávok és a holland válaszadók többet fizetnének a tojásért is.

A felmérés napvilágra kerülése éppen a legmegfelelőbb időpontban történt, ugyanis az Unió állatjóléttel foglalkozó tanácsai munkacsoportja megkezdte a hústermelésre szánt baromfifélék védelméről szóló irányelv tárgyalását. Már az első ülésén komoly ellentétek körvonalazódtak a tagállamok között. A Bizottság javaslata alapján az irányelvben 30 kg/m² lehetne a maximális élőszülető tömeg a ketreces baromfitartás esetében. Az állatbarát fogyasztók igényeit

teljes mértékben tükrözi a skandináv álláspont, miszerint a javasolt értéket csökkenteni kellene. Ezzel szemben más tagállamok már a 30 kg/m²-t is túlságosan szigorúnak tartják.

A készülő irányelv az élőszülető tömeg meghatározásán túl az illetékes hatóság feladataira is utmutatóul szolgál majd. Például a vágóhidakon a beszállított szárnyasok állapotát ellenőrizni kell, amire egy bonyolult számítási képletből lehetne következtetni. A számítás figyelembe venné a szállítás során elhullott állatok számát, de még a baromfifélék talpának egészségi állapotát is.

Az irányelv első olvasatra pusztán technikai jellegűnek tűnhet, pedig nem erről van szó. Az állatjóléti szabályok betartása és azok megismertetése a fogyasztókkal azért fontos, mert a rossz körülmények miatt a baromfi húzában olyan anyagok halmozódhatnak fel, amik károsak az emberi szervezetre. Példának okáért, a szalmonellafer-

tőzésért felelős baktérium is felszaporodik a szárnyas bélrendszerében, ha az állat fokozott stresszhatásnak van kitéve. Ha ezt a tudományos ismeretet kombináljuk azzal a hírral, hogy egyre nagyobb nyomás nehezedik az Unióra a WTO felől a Kínából és Brazíliából beáramló baromfihús engedélyezésére, akkor igenis közérdekű az állatjólét kérdése. Résen kell lennie minden fogyasztónak, és minden egyes vásárlásnál mérlegelni kell az ár és minőség relációját. Vajon megéri-e az olcsó árut választani? Vajon nem lesznek-e az ár függvényében sorozatosan meghozott döntéseknek hosszú távú kihatásai az egészségre? Természetesen a döntést mindenkinek magának kell meghoznia. A fogyasztót szabad döntési jogában korlátozni nem lehet, maximum kellő alaposágú tájékoztatással befolyásolni lehet a néha drágábbnak tűnő, mégis hosszú távon kifizetődőbb minőségi választás felé. **B. B.**

A megnyitón hangzott el

A magyar mezőgazdaság túl van azon, hogy a túlélésért küzdene. Azért dolgozunk, hogy a régió legerősebb gazdasága legyünk. Ezekkel a szavakkal nyitotta meg Gyurcsány Ferenc miniszterelnök a 74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítást (OMÉK). A folyamatosan bővülő források terén biztató jövőt ígért a miniszterelnök. Egy átlagos gazdaság idei és jövő évi támogatása 1,6 millió forintról 2 millió forintra fog növekedni. Jelenleg a magyar termelőknek az érdekeik védelmére és a termelés biztonságának növelésére kell koncentrálni.

A kiállításon szeretnénk megmutatni, hol tart ma, és mi a jövője a magyar mezőgazdaságnak – mondta Gróf József agrárminiszter a megnyitón. Az Unióban eltöltött első év komolyan próbára tette a magyar agrárgazdaságot. Fel kellett építenünk a támogatások fogadására képes intézményrendszert, a termelőkkel

közösen meg kellett tanulnunk az új szabályokat. A nehezen túl vagyunk – szögezte le az agrárminiszter. A megnyitót követően Gyurcsány Ferenc miniszterelnök és Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter személyesen is megtekintette a kiállítást. Kíséretükben Benedek Fülöp közgazdasági államtitkár, az OMÉK Főbizottságának elnöke, Kovács Barnabás, az FVM Agrármarketing Centrum Kht. igazgatója, valamint a szervezés lebonyolításában közreműködő testületek és vállalkozások képviselői vettek részt. A protokollbejárás alkalmával elsőként a Magyar Pálinka Lovagrend látta vendégül a miniszterelnököt, majd a „kiváló magyar élelmiszer“ védjegy termékek kóstolója következett, és végül sor került az IKR Rt. kiállításán az Alpa Plus 3500 típusú önjáró permetezőgép bemutatására is.

B.B.

Kirakatban a magyar agrárélet

Uniós tagságunk első évét lezárva, a kenyérszentelést követően került megrendezésre a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar legkiemelkedőbb rendezvénye a 74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás. A valóban ünnepi hangulatú kiállításon egyaránt helyet kapott a múlt és a jövő. Számos szakmai konferencián hangzott el visszaemlékezés az elmúlt 100 év kiállításairól, beszámoló azokról az agrárpolitikai döntésekről, melyek elvezették a magyar gazdákat az uniós csatlakozáshoz. A magyar gazdák a kiállításon lehetőséget kaptak, hogy az Európai Unió vezető agrárpolitikáitól közvetlenül szerezzenek tapasztalatot az Unió mezőgazdaságát működtető közös agrárpolitikáról. S mivel a fejlődés elengedhetetlen része a tudományos ismeretek bővítése, a szakmai napok keretében a magyar agrárkutatás legújabb eredményeiről számoltak be a tudományos élet kiemelkedő alakjai. A szakmai napok információtengeréből gyűjtöttünk össze néhány cseppet útravalóul, egy új, szebb jövőt ígérő mezőgazdasági évhez.

Minden állampolgárnak joga van a saját hazájában megtermelt élelmiszert fogyasztani. Ehhez pedig aktív vidéki élet kell. A vidéken élő mezőgazdasággal foglalkozók olyan közjavakat állítanak elő a társadalomnak a természet és a kultúrtáj megőrzésével, amiért támogatások illetik meg őket. A globalizálódó világban a kontinenseket átívelő élelmiszeráramlásban a vidéken élőknek meg kell keresni azokat az alternatív lehetőségeket, amikkel a mezőgazdasági tevékenységet bővíteni lehet. Ezek a gondolatok hangzottak el a kiállítás második napján, talán az egyik legrangosabb konferencián a magyar, a brit, a holland, a spanyol és az olasz agrárminisztérium vezetőjének üzeneteként. Akit a téma részletesen is érdekel, többet az „Agrárminiszterek a vidékfejlesztésről” című írásban találhat.

A nap másik kiemelkedő rendezvénye az agrár-környezetgazdálkodási fórum volt, melyen a megváltozott feltételrendszerben keletkező problémákat tárgyalták az előadók. A magyar gazdálkodási rendszer kialakításánál fő feltétel volt, hogy figyelembe vegye az

adottságok és lehetőségek színes skáláját. A konferencián szó volt a tavaly megalakult Agrár-környezetgazdálkodási Információs Rendszerről és a keretein belül létrejött a tanácsadói hálózatról. Ez segít a termelőknek, hogy a számukra legmegfelelőbb területeken pályázzanak annak reményében, hogy gazdálkodásukat támogassák. Ezek alapján elmondható, hogy az agrár-környezetgazdálkodás legfőbb pillérei a tanácsadás és a termékfejlesztés.

Erős érdekképviselet hiányában elveszünk! Augusztus 29-én a magyar agrárattasék beszámolóiból egyértelműen kiderült: minden jelentős mezőgazdasággal bíró országnak van egy, a gazdák által alulról szervezett, kemény érdekvédelmi szervezete és egy hazai termékeket külföldön is „tűzzel-vassal” hirdető marketingszervezete. Például Németországban a gazdák 95%-át tömöríti egybe a Német Gazdálkodók Szövetsége, a Der Deutsche Bauernverband. Számos francia gazdakezdeményezés lehet példamutató a magyar vidéknek. Ilyen a „virágos ugar”, az út szélén kacsamáj és

csiga fogyasztására invitáló reklámtábla, vagy a hatalmas média-támogatást élvező Beauce-Berche régió kezdeményezése, ahol a gazdák egy-egy mezőgazdasági ágazatot népszerűsítene, vagy a társadalmat érintő fontos problémára hívják fel a figyelmet reklámtáblákkal, művészeti attrakciókkal. A magyar agrárium sikeréhez nélkülözhetetlen a külföldi szakkiállításokon való részvétel. A magyar áruk marketingjére fordítható állami pénzek csökkenése rendkívül rossz üzenet a világnak. Minden tagállam, régi és új, igyekszik hirdetni: jelen vagyunk a piacon, termelünk, a mi termékünket válassz!

A határon túli gazdák találkozásánál, a 74. OMÉK nagy eseményén, Vajdaságot, Erdélyt és Kárpát-alját képviselték a jelenlévők. Mindegyik határon túli szervezet célja az, hogy összefogja országunkon kívül élő magyar termelőket, és segítse őket a modern technológiák megvalósításában. A hozzászólások nagy része arról szólt, hogy *Magyarország csatlakozása az EU-hoz még nagyobb úrt teremtett a határon túli gazdák és az anyaország között.* Így azt kérték a szervezetek, hogy országunk a jövőben fokozottan támogatassa őket.

Az augusztus 30-i élelmiszeripari és élelmiszerbiztonsági nap létrehozása komoly kihívás volt a szervezőknek, résztvevőknek egyaránt. Néhány óra alatt kellett bemutatni, illetve megismerni az EU élelmiszer-minőségpolitikáját, annak szabályozását, a vonatkozó jogszabályokat, 2007–2013 stratégiai irányait. A sok újdonságot kínáló konferenciából egy gondolat itt is kiemelendő: meg kell különböztetni az agroturizmus keretében házi kimérést folytató kistermelőt az ipari élelmiszer-előállítótól. A magyar gazdáknak jó hír, hogy folyamatban van a házi kimé-

résre, piaci árusításra vonatkozó törvény kidolgozása, és várhatóan az ősszel a parlament elé is kerül.

A magyar érdekképviselet gyengé a nyugat-európai pozitív trendhez képest, kevés a szaküzlet, és alacsony a mozgóárusítás aránya – hangzott el szeptember 1-én, a Magyar Pékszövetség tanácskozásán. Nagyrészt a „multik” engedhetik meg, hogy saját pékségük legyen, alacsony árakkal viszont el lehetetlenítik a sütőipart. Lobbizni,

lobbizni! Ez a pékszövetség feladata. Emellett koordinálnia kell az ágazat kutatási és fejlesztési lehetőségeit, ami viszont csak az állam által nyújtott támogatással érhető el. Órizzük meg a jó magyar kenyeret! A konferenciáról a „Pék-mesterek kenyerere” című írásban található többet az érdeklődő.

Milyen távlatok és lehetőségek nyílnak a marketingben a mezőgazdaság számára? Az eddigieket elolvastva könnyen megfogalmazhatjuk a választ: van sikerhez vezető kulcs, csak tudni kell használni. A szeptember 1-i AGRÁRHÍD-CIVILHÍD program segítséget nyújtott a kulcs megtalálásához. A közös agrárpolitika reformjai elvezetik a termelőt két úthoz. Az egyik a globalizált piacon versenyképes mezőgazdaság. A másik a globalizált világban vidéki nyugalmas biztosító alternatív tevékenységekből megélő mezőgazdaság. Ehhez azonban olyan fejlett társadalom kell, ami előtérbe helyezi a természeti, kulturális értékek megővését a gazdasági érdekek helyett.

A sertés-, nyúl-, szarvasmarha-, haltenyésztők mellett a méhészek is összegyűltek az OMÉK alkalmából. A szeptember 1-i tanácskozáson a méhészek számot vetettek a múlttal, a jelennel, és javaslatokat fogalmaztak meg az ágazat jövőjéről. Magyarország a nagy méztermelő országokkal ellentétben nem rendelkezik komparatív előnnyel, azonban minőségi méztermeléséről mindig is híres volt. Hordós helyett „mesterméz”! Sajnos egyelőre a magyar méz készletek nagy része ma alacsonyabb áron, hordóban értékesül. A jövőben a hozzáadott érték növelésével kell elérni, hogy a fogyasztó tudatosan fogyasszon magyar mézet. A termelőknek közösen kell létrehozniuk egy értékesítési szervezetet, hogy a vásárló minél nagyobb választékban találja az üzletek polcain azokat az

üveges mézeket, melyeket az OMÉK-on megkóstolhatott.

A közös agrárpolitikáról tartott nemzetközi konferencián részt vett a francia mezőgazdasági minisztérium főigazgatója is. Kifejtette, hogy a jövő agrárszabályozásának alapja az, hogy megvédjük a természetes környezetünket, folyóvízeinket, alkalmazzuk a helyes mezőgazdasági gyakorlatot, és a fogyasztó számára biztonságos, eredetjelölt, egészséges élelmiszert állítsunk elő. Nem szabad hagyni, hogy a vásárló áldozata legyen a multik versenyének. A KAP jövője abban áll, hogy a megyénkénti referenciarendszer helyett egyéni referenciarendszert alkalmaz, így személyre szabottan állapítható majd meg a támogatás mértéke. Az eddigi támogatási alapba, az Európai Mezőgazdasági és Orientációs Garanciaalapba beépítik a vidékfejlesztési támogatást is, így új néven Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapként lép életbe.

**Prokai Dorina
Balogh Beáta**

Agrárminiszterek a vidékfejlesztésről

Élhető vidék, fenntarthatóság, összefogás, ezekkel a szavakkal lehet összefoglalni a nemzetközi vidékfejlesztési konferencia vezérgondolatait. A konferencián az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának alakítói, maguk a tagállamok miniszterei vettek részt.

Élhető vidékről akkor beszélhetünk, ha a vidéki lakosság ugyanazokat a javakat és szolgáltatásokat kapja, mint a városi polgárok. Egy ország kiegyensúlyozott működésében elképzelhetetlen, hogy a vidéki lakosság eltérő infrastruktúrában részesüljön. Ahogyan Gráf József agrárminiszter fogalmazott, „nincs Magyarország fejlett vidék és fejlett agrárium nélkül“. A miniszterek egytől egyig tanúbizonyságot tettek arról, hogy kormányaik a vidékfejlesztéssel kiemelt kérdésként foglalkoznak. Pénzügyi és természeti adottságaihoz mérten azonban az egyes tagállamok eltérő prioritásokat fogalmazznak meg. A legszembe-tűnőbb különbség az olasz és a holland álláspont között mutatkozott.

Cees P. Veerman holland mezőgazdasági miniszter, a mezőgazdaság különböző iparágakhoz való sajátos kapcsolódását tekinti a vidékfejlesztés eszközeinek. A mezőgazdaság különleges aspektusa, hogy olyan biológiai alapú termékeket állít elő, amelyek a fenntarthatóság szempontjából kiugró jelentőségűek. Olyan dolgokra kell itt gondolni, mint a biomassa, mely helyettesíteni képes a fosszilis energiát, vagy amiből biológiailag lebomló csomagolóanyag, vagy akár gyógyszer-alapanyag állítható elő. *A holland miniszter a vegyipar, a gyógyszeripar*

Cees P. Veerman,
holland agrárminiszter

„A holland miniszter a vegyipar, a gyógyszeripar és a mezőgazdaság összekapcsolódására hívta fel a figyelmet.”

és a mezőgazdaság összekapcsolódására hívta fel a figyelmet. Példaként és elérendő célként az USA-t és Kanadát hozta fel, ahol nemzetgazdasági ügyként kezelik az ún. „bioalapú“ gazdaság létrehozását, tehát a nagytőkés befektetők figyelmét a tudományos kutatástól kezdve a vegyipari beruházásokon keresztül a mezőgazdaságban megtermelt biomassa lehetséges felhasználásaira irányította a kormányzat. *A mezőgazdaságtól fogva nemcsak az élelmiszeripar, hanem a vegyipar és a gyógyszeripar alapanyagait is előállítja. Ugyanazért a földért versenyzik mindhárom iparág!*

A vidék fejlesztéséhez ezzel szemben – Giovanni Allemanno olasz agrárminiszter szerint – a vidéken élő kisemberek vezetnek el, a turizmuson keresztül. Toscana felvirágzását az agroturizmusnak köszönhette az olasz nép. Olaszország legjobb borát kiválasztva, olyan infrastruk-

túra- és szolgáltatás-választék épült ki a régióban, amely a borkóstoláson túl mezőgazdasági jellegével vonzza a térségbe a turistát. *A borutak mintájára másodjára az olíva utak kiépítését célozta meg az olasz agrárvezetés a vidékfejlesztési tervekben, bemutatva a vidéki élet szépségeit.* A miniszter előadásában kitartott azon álláspont mellett, hogy a vidék által nyújtott szolgáltatásokért az egész társadalomnak kell fizetni. *A vidéken élő mezőgazdasági termelőknek támogatások formájában igenis meg kell fizetni, hogy a tájat gondozzák, kultúrállapotban tartják, harmonikus környezetet biztosítsanak a pihenésre vágyóknak.* A piaci támogatások leépítésénél figyelembe kell venni azt a szempontot is, hogy a világ minden országának joga van saját élelmiszertermelésére, a termelőket pedig támogatni kell, hiszen nekik köszönhetjük a vidéket. A helyi igényekhez és adottságokhoz igazított vidékfejlesztési programok tervezésénél Allemanno a fiatalok szerepét hangsúlyozta. Meg kell

Giovanni Allemanno,
olasz agrárminiszter

„a termelőket pedig támogatni kell, hiszen nekik köszönhetjük a vidéket.”

szerettetni a fiatalokkal a vidéket, fel kell ismerniük, hogy ők lehetnek azok, akik megőrzik és átörökítik a hagyományokat a következő generációnak a mezőgazdaságon keresztül. *A fiatalok számára jövőt és megélhetést kell biztosítani a mezőgazdaságban.*

10 ezer lakosú településnél kisebb helyen él a népesség 35%-a. Hatalmas a területi egyenlőtlenség. Vannak régiók, ahol a népsűrűség nem éri el négyzetkilométerenként a 10 lakost. Ezek az adatok jellemzik a spanyol vidéket. *Elena Espinosa Mangana* miniszterasszony az olasz vidékfejlesztési koncepcióhoz hasonlóan a turizmusfejlesztést tartja fontosnak. Igaz, Spanyolországba ébvente 96 millió turista látogat el, ez a statisztikai adat azonban kizárólag a tengerparti térségekre vonatkozik. Az alacsony népsűrűségű területek egyetlen kiugrási esélye az Unió által finanszírozott LEADER programokba való bekapcsolódás volt. Francia példát alapul véve a LEADER I. és II. programoknál a táj eredeti szépségeinek megőrzésére törekedtek a projektek tervezéseként. A vidéki területeket a városi területek folytatásaként értékelték, és a vidék gazdaságának válto-

zatossá tétele élvez elsőbbséget. Spanyolországban kiélezett probléma a vidéki térség elnéptelenedése, ahol a művelés felhagyásával elsivatagosodással fenyegető folyamatok kezdődtek meg. 1992-től 217 fejlesztési projekt valósult meg 52 megyében, 129 millió euró uniós forrásból, melynek keretében összesen 1,9 millió lakos volt érintett. *A LEADER I. program 1999-ben zárult 382 millió eurós költségvetéssel, amely 27%-ban uniós, 21%-ban állami és 52%-ban magánbefektetők forrásaiból adódott össze. A megvalósult projektek közül elsősorban vidéki lakóépületek, új szálláshelyek épültek, már meglévő panziók bővültek, mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdák egészíthették ki gazdaságukat szálláshelyekkel. A LEADER II. programban 16 regionális projekt indult el. 6000 helyi projekt a lakosság 12%-át érintette. A mezőgazdasági alap (EMOGA) orientációs részén túl, az uniós szociális alap felhasználásával 1,1 milliárd eurót fordított Spanyolország vidékfejlesztésre. Ennek megoszlása 38%-ban EU finanszírozás, 20%-ban állami, míg 42%-ban magántőke bevonásával történt. A gazdasági tevékenység változatossá tételét továbbra is prioritásként kezelte a spanyol kormány, lovagló utak, bicikli utak épültek, fejlődött az alternatív és a kalandturizmus is. A 2000-ben indult LEADER+ programban a kistérségi összefogás ösztönzése volt a fő cél. Több megye fogott össze, komplex egészként kezelve a sport, szabadidő, egészség, vidék, élelmiszer-előállítás és mezőgazdasági termelés kérdéskörét. Új kihívásként az informatikai fejlesztéseket, a turisztikai szolgáltatások kibővítését és az agroturizmus fejlesztését célozza meg a spanyol kormány.*

A Bizottság fejlesztési céljai

A soros elnökség képviselőiben *Lord William Bach of Lutterworth* miniszterhelyettes számolt be a Bizottság elképzeléseiről. *Ne becsüljük alá a vidékfejlesztés politikai és gazdasági jelentőségét!* – hangsúlyozta a diplomata előadásában többször is. Csak az Egyesült Királyságban 2000-től 30 ezer új állás létesült a vidékfejlesztés révén. A tervezések idején első és legfontosabb, hogy a helyi igényeknek megfelelő célkitűzéseket állítsanak maguk elé a döntéshozók. A 2007–2013 időszakban az egyes fejlesztési programoknak nemcsak külön-külön kell sikeresnek lenni, hanem együttesen kell az EU összfejlesztési célkitűzéseinek megfelelni, melyek között szerepel a fenntarthatóság és a környezetvédelem is. Ésszerűvé kell tenni a programokat. Meg kell szüntetni az egymást kizáró intézkedéseket mind tagállami, mind uniós szinten. Az EU vezetőinek tudomásul kell venni, hogy a lisszaboni, illetve göteborgi célkitűzések csak akkor tudnak

Elena Espinosa Mangana,
spanyol agrárminiszter
„a kistérségi összefogás ösztönzése
volt a fő cél”

**Lord William Bach of
Lutterworth,**
brit agrárminiszter helyettes
„csökkenteni kell
az uniós bürokráciát”

teljesülni, ha közösen az Unió legelmaradottabb térségeire koncentrálnak. Ez egyben azt is jelenti, hogy az *Egyesült Királyság elnöksége a Strukturális Alap forrásait az új tagállamokra kívánja koncentrálni*. Rugalmasabban kell kezelni az Uniót, sokszínűek vagyunk, *olyan keretprogramokra van szükség, ami kellő szabadságot nyújt a tagállamnak* ahhoz, hogy programjai révén maximálisan megfeleljen a helyi igényeknek. Mindemellett csökkenteni kell az uniós bürokráciát.

Hogyan tovább magyar vidékfejlesztés?

A közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló vita aggodalommal tölti el a magyar agrárvezetést – mondta előadásában Gráf József agrárminiszter. Magyarország érdekeit képviselve

Gráf József, agrárminiszter
„Meg kell valósítani a termelői érdekeltséget”

ki kell tartani amellet, hogy a támogatások leépítése csak az uniós támogatási szint elérése után vonatkozzon az új tagállamokra. 2007–2013 tervezési időszakában figyelembe kell venni, hogy a magyar mezőgazdaság egyensúlya érdekében javuljon a növénytermesztés és

az állattenyésztés aránya. 2004-ben tovább romlott ez az arány, mára a növénytermesztés eléri az 53%-ot, míg az állattenyésztés 47%, szemben a kívánt 1/3-ad 2/3-ad részese-déssel. Ezért váltott a magyar agrárpolitika az állattenyésztés támogatása felé. A jövő fejlesztési politikájának célkeresztjébe így az állattenyésztés és a feldolgozóipar kerül. A vezetés emellett koncentrálni kíván a másodlagos energiafelhasználás növelésére (biomassza) és a mezőgazdasági logisztikai központok kialakítására. Meg kell valósítani a termelői érdekeltséget a feldolgozóiparban és az értékesítésben, ezért az agrárvezetés továbbra is kiemelt kérdésként kezeli a TÉSZ-ek támogatását. *Az élhető vidék elérése érdekében kidolgozás alatt van a vidékfejlesztés átfogó stratégiája.*

Összeállította:
Balogh Beáta

A közös agrárpolitika jövője a kibővülő EU-ban

Az idei OMÉK remek lehetőséget nyújtott arra, hogy EU tagállamként Magyarország olyan tapasztalt országok képviselőit hívja meg, akik jó példával tudnak szolgálni az agrárpolitika működtetését illetően. Ezt kísérelte meg a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium *EU Koordinációs Főosztálya*, amikor a közös agrárpolitikáról tartott konferenciájára meghívta a francia minisztérium főigazgatóját, *Jean-Marie Aurand-t*.

Az eseményen jelen volt Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter is, aki megnyitójában kiemelte, hogy a minisztérium fő célja, hogy a mezőgazdaságot megfelelően illessze be az Európai Unió működésébe. A közös agrárpolitika magyar vonatkozásaival kapcsolatban elmondta, hogy a magyar agrárvezetésnek stratégiát kell kialakítania, ami azt jelenti, hogy a kedvező termelési feltételeket, jó éghajlati tényezőket, a nagyszerű szakembereket és a vidéki ember mezőgazdasághoz való vonzódását ki kell

használni. Jó minőségű, biztonságos élelmiszert kell termelni. Ehhez fő feladatként jelentkezik, hogy az élelmiszer-ellenőrző szervezetek rendelkezésre álljanak a „farmtól az asztalig”.

A mezőgazdaság legnagyobb termelő bázisa a vidék, mely rendkívül érzékenyen reagál a gazdasági változásokra. Így biztosítani kell annak fennmaradását: ha munkahelyek szűnnek meg, azokat munkalehetőséggel kell pótolni.

Jean-Marie Aurand a KAP múltjának jellemzésével vezette be előadását. A KAP mindig rugalmasan válaszolt az agrárpiac változásaira. Egészen 1992-ig a gazda feladata az volt, hogy termeljen, és a minőségre is figyeljen oda. A támogatások arra ösztönözték a gazdákat, hogy minél többet termeljenek. Így óriási feleslegek alakultak ki az élelmiszerpiacon. A 2003. évi reform azonban elválasztotta a termelést a támogatástól, emellett előtérbe helyezte a környezetvédelmet és az állatvédelmet is.

A főigazgató elmondta, hogy a 2006. évi kifizetéseket a 2002. referenciaév alapján számítják ki, így Franciaországban új elv érvényesül. Az eddig alkalmazott megyénkénti referenciarendszer helyett egyéni referenciarendszert vezetnek be.

A KAP jövője abban áll, hogy támogassa a Föld legszegényebb országait, hogy jobban alkalmazkodjon a piachoz és jobb válságkezelési stratégiát valósítson meg.

Dr. Máhr András, az FVM helyettes államtitkára ágazatonként értékelte Magyarország EU-s tagságát. Mindenképpen pozitívum, hogy a mezőgazdaság támogatottsága nőtt csatlakozásunk óta, hitelszerkezete átalakult. *Az állatállomány csökkenése azonban tovább folytatódott, megugrott az élelmiszerimport és értékesítési gondok alakultak ki.* A csatlakozás egyértelmű nyertese a GOFR ágazat, viszont az értékesítéssel ebben a szektorban is gondok adódnak. A csatlakozás előtt gabonát vagy élelmezési célra, vagy takarmányként termeltek, ezen kívül exportra is szállítottak. Most azonban van egy negyedik értékesítési cél is, az intervenció. Idén 4 millió tonna intervenciós felvásárlás történt, azonban a jövőben arra törekedni kell, hogy lehetőleg „ne intervencióra termeljünk”. Olajnövények tekintetében nagy változásoknak leszünk a jövőben tanúi, hiszen a kimerülőben lévő fosszilis energiahordozókat ezek fogják felváltani.

A tejágazat nem most éli fénykorát. Az utóbbi időben rengeteg rossz minőségű, olcsó áru került be hazánkba, ezt a jövőben meg kell akadályozni.

Az anyajuh-tenyésztés tekintetében elhangzott, hogy komoly esély van a hosszú távú, stabil jövedelmezőség elérésére.

Az abrakfogyasztó ágazatok esetében lemaradás tapasztalható a technológia tekintetében, viszont a gabonatermesztés miatt az ország komparatív előnnyel rendelkezik, melyet ki kell használni.

A zöldség-gyümölcs ágazatban az átlagnál gyengébb szerveződés van a gazdák közt, a vertikum sok elemre esik szét. Elsődleges feladat tehát a termelői szervezetek számának növelése, biztos logisztikai rendszer kidolgozása és a modern technológiák alkalmazása.

Dr. Nyujtó Ferenc helyettes államtitkár a 2007 és 2013 között megvalósuló vidékfejlesztésről számolt be. A jövő politikájának egyesítenie kell a regionális, kohéziós és szociális politikát. Mivel az EU 25-ök átlagában 92% a vidéki területek aránya, mely a lakosság 55%-át munkahellyel látja el, kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani neki.

Eddig Magyarországon az Agrár-és Vidékfejlesztési Operatív Programon és a Nemzeti Vidékfejlesztési Terven belül került támogatásra a vidék, a jövőben ennek a két programnak az összevonásával kerül bevezetésre az Európai

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap. Az új vidékpolitika célja a biomassza komplex hasznosítása, az agrárlogisztika kidolgozása, a biotechnológia, mint innovációs erő kihasználása, valamint a vízgazdálkodás fejlesztése.

A mezőgazdaság szebb és jobb jövőjéért tehát még sokat kell tennünk, azonban az agrárvezetés mindent megtesz annak érdekében, hogy minél zökkenőmentesebben haladjunk a fejlődés útján.

Prokai Dorina

Pékmesterek kenyere

Az utóbbi időben egyre nő a kenyerespult választéka. Egyre több tetszetős péksütemény kerül a boltokba, azonban az árú kínálat bővülése sajnos nem mindig jár együtt a jó minőséggel. Tapasztaljuk is mostanában! Előfordul, hogy a zsemle közepe lyukas, amire az édesszájúak azt mondhatják, hogy „de jó, legalább több lekvárt tölthetnek bele”. Azért valószínűleg a legtöbben bosszantónak tartják a felfújott péksüteményeket. És azt is, hogy egy nap után a kenyér már csak egy morzsahegy, ha fel szeretnénk szelni.

A „Pékmesterek kenyérét” viszont kitűnő

technológiával alkotta meg a Magyar Pékszövetség, melynek célja, hogy visszahozza szánkba nagyanyáink nagyszerű kenyérének ízét, állagát, minőségét. Az újdonságot szeptember közepétől lehet kapni az üzle-

tekben: csomagolva, egyedi jelzéssel ellátva, fél és egy kilós kiszerelésben. Adalékanyagokat nem tartalmaz, érzete tömörebb és rugalmas, héja pedig ropogós. A szövetség 12 üzemben végzett gyártási kísérleteket, majd a termék kifejlesztése után sorozatosan tesztelte azt, így jött létre a finom, házas kenyér. A minőségét állandóan tesztelik, és csak a Pékszövetség által megszabott kritériumoknak megfelelő üzem készítheti a terméket, mely így állandó értéket képvisel az üzletek polcán.

P. D.

Bezárta kapuit az OMÉK

Szeptember 4-én lezárult a magyar agrárium seregszeleje. A kiállítás létjogosultságát mutatja, hogy a 9 nap alatt 130 ezren látogatták meg a szakmai rendezvényt. Agrárdiplomáciai szempontból kiemelkedő jelentőségű volt az idei. Az OMÉK-ot 18 külföldi delegáció tekintette meg, ebből 10 miniszteri és 8 államtitkári küldöttség. Az FVM vezető tisztségviselői kétoldalú tárgyalások sorát tudhatják a hátuk mögött. Így például kétoldalú kapcsolatokról és az uniós agrárpolitikai kérdésekről zajlott egyeztetés német, spanyol, portugál, angol, olasz, orosz, török, horvát, román politikusokkal. Ebből is érezhető, hogy lényeges változást hozott a csatlakozás a magyar agráriumba. Ezen túl nemcsak ország

határon belül kell az agrárszabályozásról döntünk, összeurópai érdek a közös agrárpolitika megreformálása melyen belül minden tagállamnak meg kell vívnia a saját harcát, s ehhez nélkülözhetetlen a politikai, szakmai partner keresése

az új és régi tagállamok között. A 600 kiállító között 543 magyar és 61 külföldi vállalkozás népszerűsítette termékeit. A bemutatkozó szervezetek közül a legtöbben a mezőgazdasági gépipart, az élelmiszeripart, a borászatot és a szeszipart képviselték. Közönségprogramokban is bővelkedett a kiállítás. Ezek sorában az élőállat-bemutató volt leglátogatottabb.

10 000 m²-en 1300 tenyészállatot csodálhattok meg a közönség.

B.B.

Szorít az idő!

Élelmiszer-biztonság az Európai Unióban. A hazai élelmiszer- és takarmány-ellenőrzés rendszere, szabályozása, hiányosságai és az elvégzendő feladatok

Az élelmiszerek biztonságának és minőségének kérdése – sokszor a szakemberek szóhasználatában is – gyakran összerosódik, holott a két dolog távolról sem jelenti ugyanazt.

Mindenki számára világos, hogy a jó minőségű száraztészta legalább nyolc tojás felhasználásával készül. A kiváló bélszín fiatal, húshasznú vágómarha produktuma. A jó minőségű citrom jellegzetes színű, vékony héjú, lédús, kevés magot tartalmaz. Ugyanakkor ezek a jó minőségű élelmiszerek – gyenge minőségű társaikkal azonos mértékben – lehetnek veszélyesek az emberi egészségre, amennyiben növényvédőszer-maradványt, toxinokat, kórokozó mikroorganizmusokat, vagy egyéb, az emberi egészségre ártalmas szennyezőanyagokat tartalmaznak.

Az elmúlt évtizedekben számos élelmiszerbotrány kavarta fel Európában a kedélyeket és irányította a figyelmet az élelmiszer-biztonságra. A fagyállóval hamisított boroktól a miniumfestékkel és téglaporral kevert fűszerpaprikán keresztül a szarvasmarhák szivacsos agyvelőgyulladásáig (BSE), valamint a dioxinnal szennyezett takarmányokig az Unióban jó néhány ügy volt, melyek nyomán az európai fogyasztóknak (is) szembesülniük kellett a nem biztonságos élelmiszerek fogyasztásának veszélyeivel. Ilyen előzmények után fogalmazódott meg a hatékonyan működő megelőzési és ellenőrző rendszerek iránti követelmény.

Előzmények

Az Európai Unió már a kilencvenes évek végén kidolgozta, majd 2002 januárjában közzétette az úgynevezett „Fehér Könyvet”. Ebben fektette le az élelmiszer-biztonság terén irányadó közösségi elveket és intézkedési terveket. Az így meghatározott előirányzatoknak megfelelően kezdődött meg az az átfogó jogalkotási folyamat, melynek keretében megszülettek az élelmiszer-higiéniáról, -ellenőrzésről, és az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékekre vonatkozó állategészségügyi szabályokról szóló rendeletek és kapcsolódó jogszabályok.

A 178/2002/EK számú, az európai élelmiszerjog általános elveinek és követelményeinek rögzítéséről, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal létrehozásáról és élelmiszer-biztonsági ügyekben alkalmazandó eljárások megállapításáról szóló rendelet nevezhető az egész keretszabályozás alapjának, melyhez szervesen kapcsolódik a további jogszabályokat tartalmazó „higiéniai csomag” és az alapvető fontosságú 882/2004/EK rendelet. Ez utóbbi jogszabály – a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állategészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok

követelményeinek való megfelelés céljából – a hatósági ellenőrzések részleteit pontosítja. Fontos, ide vágó jogi státútum az állatról emberre, élelmiszer útján átvihető betegségek, az úgynevezett *zoonózisok* elleni védekezésről szóló rendelet és irányelv is.

Ha a vonatkozó jogszabályokat áttekintjük, nem lehet kétséges, hogy az elvégzendő feladatok zöme az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium felügyelete alá tartozó intézményekre hárul.

Az említett új jogszabályok folyamatosan lépnek hatályba. Tagságunkból fakadóan rendelkezéseik alkalmazása hazánkra nézve kötelező.

Dr. Laczay Péter tanszékvezető, egyetemi tanár az „Élelmiszer-biztonság” című folyóirat 2004. II. évfolyam 4. számában megjelent kitűnő írásában átfogó elemzést közölt az EU új élelmiszer-higiéniái szabályozásáról. *Cikkének zárószavában felhívta a figyelmet arra, hogy az új rendeletek 2006. január 1-i hatályba lépését megelőzően át kell tekintenünk jelenlegi jogszabályainkat, hatálytalanítani kell az új rendeletek által felváltott hazai joganyagot, meg kell alkotni a hazai szabályozást, és ki kell dolgozni a nemzeti jogszabályok végrehajtását elősegítő szakmai útmutatókat.*

Úgy tűnik azonban, hogy a professzor intő szavai nem találtak értő fülekre, hiszen lényeges a lemaradás az immár öt hónap múlva hatályba lépő rendeletek hazai alkalmazásához szükséges előkészítő munkában. Nem beszélve a már 2005. január elseje óta hatályos, az élelmiszerek nyomomonkövetőségének biztosítását szolgáló hazai végrehajtási rendeletek megalkotásáról.

Átfedések, párhuzamosságok

Az élelmiszer- és takarmány-ellenőrzés hazai rendszere, mely elsődlegesen az élelmiszer-biztonságot szolgálja, nagy múltú, kiváló szakmai felkészültségű hatóságok kompetenciája, melyek pénzügyi lehetőségeik függvényében mindenkor megfelelő hatékonysággal látták el feladataikat.

Ugyanakkor tény – melyet az uniós ellenőrzések jegyzőkönyvei visszatérő problémaként említettek –, hogy miután az *érintett hatóságok feladatköre sem horizontálisan, sem vertikálisan nincs világosan elválasztva, a hazai rendszerben átfedések, párhuzamosságok vannak.* A jelenlegi rendszer lényege a következő.

Az FVM részeként és felügyeletével, az országos főállatorvos irányításával működik az Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrzési Főosztály, valamint a megyei állomások szervezete. Ugyancsak az FVM alárendeltségében működik a Növény- és Talajvédelmi

Központi Szolgálat, valamint ennek megyei szolgálatai. Az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alatt az országos tisztifőorvos irányításával, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat – Országos Tisztifőorvosi Hivatal, (ÁNTSZ-OTH) valamint megyei intézeteik. A hatósági élelmiszer- és takarmány-ellenőrzés hatósági feladatait gyakorlatilag e három szervezet végzi (Borok és borpárlatok esetén az FVM felügyelete alá tartozó Országos Borminősítő Intézet az illetékes).

Az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium (ICsSzEeM) felügyelete alatt működő Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség (FVF) szerepe az élelmiszer-biztonság megteremtését célzó ellenőrzések terén sajátos. A fogyasztóvédelmi törvény (1997. évi CLV. törvény) II. fejezetében – amely a fogyasztók életének, egészségének és biztonságának védelmével foglalkozik –, valamint a 89/1998. (V. 8.) számú Kormányrendelet 4.§. c) pontjában foglaltak eltérő értelmezéséből adódóan az FVF jogot formál arra, hogy az élelmiszerek biztonságosságát is ellenőrizze, ugyanakkor az FVM és az EüM, illetve az aljuk rendelt hatóságok vitatják ezt a jogalapot. Érvelésük lényege, hogy az FVF-nek elsősorban a fogyasztók vagyoni érdekeinek védelmét kell szolgálni, a biztonság terén pedig a fogyasztóvédelmi törvény 4.§-ában foglalt szempontok az irányadók, tehát az összetétel, súly, csomagolás, címkézés, felhasználási tájékoztató, külső megjelenés stb. tekintetében kell a felügyelőségnek ellenőrzéseket végeznie.

A 178/2002/EK rendelet megjelenését követően voltak vélemények, melyek szerint egyes részek téves értelmezéséből adódóan, szükségessé vált, hogy az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság (EFSA) mintájára létesüljön egy új, magyar élelmiszer-biztonsági intézmény. A koordinatív nemzeti intézmény felállítását az a törekvés vezérelte, hogy az EFSA mintájára a tagországoknak is szükséges egy, a kockázatbecslés és kockázat-kommunikáció nemzeti szintű feladatait végző önálló szervezetet létrehozni. Az új intézmény létrehozását ellenző vélemények azt hangsúlyozták, hogy az egész közösséget, vagy a tagállamok többségét érintő élelmiszer-biztonsági kérdések kezelése éppen az erre a célra alapított központi intézmény, az EFSA hatásköre, a lokális problémák megoldására pedig a nemzeti hatóságok rendelkeznek megfelelő felkészültséggel és háttérrel.

A kezdeményezést az élelmiszer-ellenőrzést végző hatóságok és felügyelő tárcáik részéről is igen erős ellenállás fogadta, de a csatlakozást megelőző uniós „elvárások” túlbuzgó kielégítését szorgalmazó légkörben, illetve a külügyi vonal kitarító kardoskodása révén, döntés született a Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal (MÉBiH) megalapításáról.

A MÉBiH létrehozásának deklarált célja az élelmiszer-ellenőrző hatóságok munkájának összehangolása, az élelmiszer-biztonság terén pedig a nemzetközi kapcsolattartás.

A Hivatal megalapítását elrendelő 66/2003. (V. 15.) Kormányrendelet azonban egy olyan, eleve kudarcra ítélt, mozgás- és hatáskörében erősen korlátozott, feladatait egyetlen konkrétumtól eltekintve, általánosságban megfogalmazó intézmény kereteit rajzolta fel, melynek eredeti formában való életképtelenségét, sőt szükségtelenségét, működésének első időszaka is igazolta.

Összehasonlításként érdemes megjegyezni, hogy a korábbi uniós tagállamokban, ahol élelmiszer-biztonsággal foglalkozó intézmény létezik, ott az államigazgatási struktúrában a helyét egyéb hatóságokkal azonos kormányzati szinten, hatósági jogosítványokkal felruházva határozták meg. A korábbi tagországokra az is jellemző, hogy az élelmiszer-biztonság szavatolása érdekében létrehozott új hatóság nem a már meglévő korábbi ellenőrző hatóságok mellett működő, alacsonyabb szintű szervezetként, hanem az előzőektől elvont és az új hatósághoz rendelt hatáskörökkel rendelkező intézményként jött létre.

Hivatal – hatáskör nélkül

A 2004. évi „paprikabotrányt” követően – mivel a Hivatal kompetencia hiányában csak az események után kulloghatott –, egy felsőszintű döntés eredményeként (353/2004. (X. 11.) Kormányrendelet) a MÉBiH felügyelete és irányítása az FVM hatásköréből az Egészségügyi Minisztériumhoz került.

Az alárendeltség megváltozásával sem a kormányzati hierarchiában való elhelyezkedése, sem feladatainak pontosítása, vagy jogszabályokkal való megerősítése, sem a nevetségesen alacsony létszám- és költségvetési kerete tekintetében nem történt változás. A MÉBiH hatékony működésének korlátai továbbra is megmaradtak.

A témára irányuló média- és közfigyelem növekedésével az élelmiszer-biztonság a politika érdeklődésének homlokterébe került. Ennek eredménye – parlamenti vitákat és interpellációkat követően – egy négypartii kezdeményezés, majd egy Országgyűlési Határozat megszületése volt. *Az 58/2005. (VI. 10.) Országgyűlési Határozat utasítja a Kormányt, hogy az élelmiszer-biztonsági ellenőrzések hatékonyságának növelése érdekében tegyen intézkedéseket, amelyekről 2005. október 30-ig be kell számolnia az Országgyűlés Mezőgazdasági és Egészségügyi Bizottságainak.* (Ez az intézkedés egyébként teljes mértékben alátámasztotta azokat a véleményeket, amelyek a MÉBiH működését sem tartalmi, sem formai tekintetben nem tartották kielégítőnek.)

A lépés ugyanakkor jó alapot ad arra, hogy az érintett tárcák az uniós tagság majd másfél éves tapasztalataira is támaszkodva, saját részérdekeiket, hatalmi pozícióik és befolyásuk megerősítésének szándékát félretelve, megteremtsék azokat az intézményi és jogszabályi kereteket, amelyek lehetővé teszik, egy hatékony,

költségtakarékos, átfedésektől mentes, élelmiszer-ellenőrzési rendszer kialakítását. Másrészről olyan átlátható jogi környezet megalkotására nyílik mód, amely az élelmiszergazdaság szereplőinek a „szántóföldtől az asztalig” elv figyelembe vétele mellett, külön anyagi terheket nem okozó működési feltételeket biztosít.

A hivatkozott OGY Határozat egyben felhívja a Kormány figyelmét a fogyasztóvédelem feladatának újragondolására, az élelmiszer-biztonság területén megváltozott struktúrára való tekintettel.

Kapjuk össze magunkat!

Ha számba vesszük, hogy a fentiekkel összefüggésben milyen feladatok várnak a jogalkotókra, szembeszökő a hátralévő idő rövidege. Nem csak a megalkotandó végrehajtási rendeletek száma, összetettsége, hanem a hatályba lépő, új uniós jogszabályok kapcsán szükséges törvénymódosítások is feszített munkatempót diktálnak. Amennyiben a hatósági élelmiszer-ellenőrzés területén kulcsszerepet játszó két tárca, az FVM és az EüM a jogalkotás, illetve a vonatkozó egyeztetések, a kormány- és törvény-előterjesztések előkészítése során együttműködésük határfokát presztízs okokból javítani nem tudják, úgy kevés a remény arra, hogy a szükséges intézkedések az év végéig megszülethessenek.

A tapasztalatok sajnos azt mutatják, hogy a végrehajtó hatalom legfelsőbb szintjének beavatkozása nélkül az érdemi munkára és a racionális megoldások irányába történő elmozdulásra a tárcák részéről nem számíthatunk.

A hatóságok mindig saját hatáskörük kiterjesztésében érdekeltek. Irreális azt feltételezni, hogy az érintett tárcák a párhuzamosságok és átfedések megszüntetése érdekében saját jószántukból, önként feladják azokat az idők során kiharcolt területeket és kompetenciákat, amelyek megtartásához, sőt kiterjesztéséhez, elementáris érdekeik fűződnek.

Minden bizonnyal kormányzati döntés szükséges tehát, elsősorban a hatóságok feladatköreinek terméklefészenkénti, valamint a termelési folyamat mentén (termőföldtől az asztalig) történő pontosítására. Ennek meghozatalakor azt a rendező elvet lenne célszerű követni, *hogy minden szervezet azt tegye, amihez ért, illetve amilyen feladatok ellátásához megfelelő szakemberekkel és infrastruktúrával rendelkezik.*

Mindenképpen foglalkozni kellene a Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal jövőbeni szerepével, sorsával. A Hivatal fenntartásának csak továbbfejlesztése és hatáskörének kiterjesztése esetén van létjogosultsága, ami viszont a jelenlegi hatósági funkciók átrendezésével, a jelenlegi rendszer nagymértékű átalakításával, költségvetési és humán erőforrások átcsoportosításával képzelhető csak el.

A hatályba lépő uniós jogszabályok által megszbott feladatok jelenleg is gazdára várnak. Meg kell határozni, hogy a 882/2004/EK rendeletben megfo-

galmazott többéves *nemzeti ellenőrzési tervet* mely hatóság készíti el. Ki lesz felelős a két, vagy három hatóság által elkészített terv összedolgozásáért, valamint az ellenőrzési tervek végrehajtásáról szóló éves jelentés elkészítéséért?

A 882/2004/EK rendelet IV. fejezetében foglaltakból fakadó másik feladat a *válságkezelés*, mely a 178/2002/EK rendelet 55. cikkelyében említett általános válságkezelési terv végrehajtásának tagállami, részletekbe menő kidolgozására irányul.

A MÉBiH az Unióhoz való csatlakozás óta, a közösség élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyorsvészjelző rendszerének (RASFF) magyar kapcsolattartó pontja. A rendszer által kínált előnyöket, a hivatal által továbbított sok hasznos és értékes információt, a magyar hatóságok – nyilvánvalóan objektív akadályok miatt – egyelőre nem képesek kihasználni. Mindamelllett, a jelenlegi gyakorlat alapos átalakítása nyomán el lehetne érni a RASFF rendszerbe érkező, szakmai szempontok szerint szelektált információk alaposabb hasznosítását, feldolgozását és értékelését.

Gazdátlan GMO-ügy

Különálló komplex téma a genetikailag módosított szervezetek (GMO) kérdésében kialakítandó magyar álláspont, illetve a hazai jogi szabályozás ügye. A jelenleg hatályos géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. Törvény módosítása folyamatban van. Ugyanakkor érzékelhető, hogy a téma összetettsége, a tudományos álláspontok sokszínűsége, nemzetközi vonatkozásai és óriási gazdasági jelentősége miatt az érintett tárcák tartózkodnak a határozott állásfoglalástól, a felelősség vállalásától. Ennek következményeként egyes rész-kérdések napirenden vannak, míg más megközelítésekre nem irányul kellő figyelem, *és a kormányzaton belül az ügynek nincs egyértelmű gazdája.* A könnyebben tisztázható környezeti hatások kérdésére toldott a hangsúly, míg az illetékesek a GMO-t tartalmazó élelmiszerek fogyasztásának emberi egészségre, és állati eredetű élelmiszerekre gyakorolt közvetlen és közvetett hatásának kérdésében nem szívesen foglalnak állást.

A vitatott kérdések eldöntésekor célszerű gazdasági érdekeinket kezelni prioritásként, nevezetesen, hogy mezőgazdasági termékeink – elsősorban a gabona – felvevőpiacai az Unión belül vannak, ahol pedig a GMO-t tartalmazó élelmiszerek és takarmányok forgalmazása tiltott, vagy erősen korlátozott. *Portugália, aki az utóbbi hetekben hajlandó volt jelentős mennyiségű gabonát megvásárolni hazánktól, kikötötte annak igazolását, hogy szállítmányaink genetikailag módosított terményt nem tartalmaznak!*

Végezetül javasolt az illetékesek figyelmébe ajánlani az Unió agrártámogatásainál érvényesítendő kereszt-ellenőrzések (cross compliance) és a hosszú

távú nemzeti ellenőrzési tervek lehetséges közös nevezőre hozását. Szakértői vélemények alátámasztják, hogy a közösségi előírások szerint a kis- és közepes mezőgazdasági vállalkozásoknak megítélhető támogatások előfeltétele, egy több száz adatot tartalmazó *ellenőrzési listának való megfelelés igazolása*. Kézenfekvőnek tűnik tehát, hogy a mezőgazdasági termelőkre vonatkozó adatbázis kialakításánál – a párhuzamos adatfelvétel és nyilvántartás megelőzése – elsődlegesen a költség- és munkaerő kémélése céljából – egy átfedéseiben egyeztetett, összehangolt rendszer kialakítására lenne szükség.

Összességében leszögezhető, hogy a magyar élelmiszer- és takarmány-ellenőrzés rendszerének korszerűsítése, megújítása, az egységes európai élelmiszer-biztonsági rendszerhez való igazodás halaszthatatlan feladat, melyet saját érdekünkben, de a kényszerítő körülmények okán is, még az év vége előtt kell elvégezni. Reálisan számolva, erre mindössze 2–3 hónapunk van.

Dr. Horváth Zsolt

MÉBIH

Nemzetközi Kapcsolatok

Multik szorongatta magyar beszállítók

A baromfitermékek beszállítói azt állítják, a nagy áruházláncok Magyarországon ma azt tesznek velük, amit akarnak. Felvetődik a kérdés, miért van ez így, és a kíméletlen „árleszorító” nem megy-e az élelmiszer-biztonság rovására?

A fogyasztók kegyeiért egymással harcoló multinacionális cégek akcióikkal sokszor a beszerzési ár alá mennek, aminek árát végül a termelőkkel fizetik meg. A középkori füstadóhoz hasonlítják a baromfiágazat termelői, feldolgozói a nagy-üzletláncok által a beszállítókra kivetett sarcokat. (A Baromfiágazat című szaklap legutóbbi számában részletesebben foglalkozik a kérdéssel.)

A tapasztalatok szerint a multik a beszállított áruk után járó összegek 10–30 százalékát is visszatartják különböző marketing-, polcra kerülési-, logisztikai-, forgalom – stb. díjak, bónuszok kivetésével. Az ez ellen tiltakozókat hamar kilistázzák, vagyis törlik a partnerek sorából. Márpedig nem tanácsos kiesni az áruházláncok kegyeiből, hiszen a kiskereskedelmi láncok, boltok többségét már kiszorították a piacról, így ma már a felvevő piacok zömét ők adják, ráadásul egyszerre igen nagy mennyiségű árut tudnak átvenni.

A kíméletlen árharcban a termelő egyre kevesebbet kap az árujáért, az árakba nincs bele-

szólása, így hát igyekszik az önköltségeit leszorítani. Ez az, ami óhatatlanul felkelti a gyanút, nem megy-e mindez egy idő után a minőség rovására?

Selejtet a polcokra?

A *Baromfi Terméktanács* (BTT) fél évvel ezelőtt végzett felmérése szerint teljesen mindegy, hogy ki egy-egy üzletlánc tulajdonosa, a módszer ugyanaz, a beszállítók kizsigerezésére. *Földi Péter, a BTT titkára* arról számolt be, a közelmúltban Angliában járt szakmai körúton. A szigetországban – ahol ugyanazok a multik vannak jelen, mint nálunk – nem találkoztak olyan mértékű sarcolásokkal a tojás-kereskedelemben, mint hazánkban. Ez azt jelenti, hogy az *Unió újoncai amolyan „gyarmatoknak” számítanak még, ahol egyelőre többet meg lehet engedni, mint a nyugati országokban!* A szakember szerint azért történhetnek túl nagy arányú visszszámítások, mert *gyenge hazánkban a baromfiágazat érdekérvényesítő képessége, a termelők, feldolgozók képtelenek az összefogásra*. Ráadásul nemzetközi viszonylatban túltermelés jellemzi az ágazatot, így könnyű sarokba szorítani a magyar szereplőket.

Földi Péter szerint az egymást követő élelmiszer-botrányok azt jelzik, hogy a nagy élelmiszer-

biztonságot zászlajukra tűző multik számára sokkal fontosabb szempont az olcsóság. Ez vezet oda, hogy görbe utakon selejt áruk is polcra kerülhetnek. A terméktanácsnak azért nem sikerült eddig érdemben csökkentenie a baromfitermelők kiszolgáltatottságát a multikkal szemben, mert a magyar agrárkormányzat semmibe veszi a szervezet javaslatait, a termelők és feldolgozók pedig nemigen akarják felismerni, hogy ebben a küzdelemben egy hajóban kellene evezniük – summa summarum a szakember.

Szigorú ellenőrzést

Bárány László, a Master-good Kft. ügyvezető igazgatója szerint nyugaton a multik egymás közötti versengése már korrekt és kiszámítható, ami várhatóan majd hazánkban is így lesz 2–3 év múlva. Egyelőre az áruházláncok sok partnertől vásárolják fel az árut, akiket egymás ellen könnyen ki lehet játszani. A termelők kiszolgáltatottságának súlyosabb okát abban látja, hogy *kellő ellenőrzés nélkül jöhetnek hazánkba külföldi termékek, és hiányzik a magyar termékek legalapvetőbb védelme is*. A magyar élelmiszer-törvényt ugyanis az uniós országokéhoz képest felpuhították, így ma nem kötelező az áruházláncok által forgalmazott baromfitermékeken feltüntetni a gyártó és előállító nevét.

Csupán egy uniós kódszámmal kell jelezni az áru származását, ami nehezen értelmezhető, a vásárlók számára nem mond semmit, ráadásul lehetetlenné teszi a magyar termékek reklámozását. A helyzetet az is súlyosbítja, hogy a magyar hatóságok egyre kevésbé képesek betartatni a törvényeket, és gyakran nyaklónélkül jöhetnek be az országba például veszélyes hulladéknak számító csirke- és pulykafejek és lábak. Bárány László meggyőződése, hogy a magyar élelmiszerbiztonság eddig felvette a versenyt az uniós összehasonlítással, de elveszhet az előnyünk az állategészségügyi hatóságok laboratóriumainak leépítése miatt.

Szabó István, a Gallus Kft. ügyvezető igazgatója úgy látja, egyre romlik az ágazat érdekérvényesítő képessége a multikkal szemben. Szerinte ez annak tudható be, hogy a legnagyobb volt baromfitermelőink (értsd Bábolna vagy Hajdúbéte) tönkrementek. Az új tulajdonosi kör piacra történő betörését csak engedmények, akciók keretében fogadják az áruházláncok, aminek nagy árletörő szerepe van. Az ügyvezető igazgató szerint az is baj, hogy a szervezetlen piac miatt a vágóhidak versenyképességük megőrzését a termelés volumenének növelésétől várhatják. Márpedig a helyzet akkor javulhat, ha megfelelően koncentrált a termelés, vagy képesek az uniós országok példájára 2-3 közös értékesítő szervezetet létrehozni. A cégvezető véleménye szerint Magyarországon ez utóbbinak egyfelől azért csekély az esélye, mert a szocializmus idején kiirtották az emberekből a szövetkezési hajlandóságot, másfelől a kormány, illetve a hatóságok nemigen tudnak érvényt szerezni a törvényeknek, megtűrtnek számít a szürke és a fekete gazdaság a baromfiágazatban, és ez növeli a feszültséget az ágazat szereplői között.

Kormányzati segítséget

Erdélyi István, a Gallicoop Rt. elnök-vezérigazgatója azt vallja, *amíg a termelők nem képesek az összefogásra, és az ágazat vezetése nem képes betiltani a beszerzési ár alatti árusítást, nem várható el, hogy az áruházláncok önként gyakoroljanak önmérsékletet.* A cégvezető elmondása szerint jelenleg nem csak a magas, már olykor 30 százalékot is meghaladó visszatérítési díjak váltak tartatlanná, hanem a multik fizetési fegyelme is sok esetben komoly gondokat okoz a beszállítóknak. Kormányzati segítséggel azonban sokat lehetne javítani a helyzeten úgy, hogy a termékek nyomon követhetőségének biztosításával és a minőségi követelmények betartatásával megakadályozzuk, hogy Európa szemete kössön ki a magyar üzletek polcain, leszorítva az árakat.

Arról, hogy a Tesco jelenleg milyen címen és mekkora összeget kér a beszállítóktól, *Danks Emese az áruházlánc kommunikációs igazgatója* nem nyilatkozott, mondván ez üzleti titok. Véleménye szerint a multik közt zajló árleszorító verseny nem befolyásolja az üzletekben kínált áruk minőségét. Egyrészt a hatóságok megfelelően ellenőrzik az árukat, másrészt a Tesco maga is végez ellenőrzéseket. A Tesco amúgy baromfiárukban csaknem 100 százalékban magyar termékeket kínál eladásra, amelyek minősége eddig nagyon jónak bizonyult – nyilatkozta Danks Emese.

Üzleti titkok?

Gillemot Katalin, az Auchan illetékes szintén elzárkózott attól, hogy akár általánosságokban is részleteket áruljon el az áruházlánc által kiszabott visszatérítési díjakról. Az élelmiszerbiztonság megfelelő garantálásával kapcsolatban elmondta, csak akkreditált, a magyarországi hatósági előírásoknak megfelelő engedéllyel

rendelkező élelmiszerbeszállító partnerekkel működnek együtt. Saját belső ellenőrzési, higiéniai csapatuk ellenőrzi a termékek minőségét. Az általuk forgalmazott élelmiszerek 95%-a magyar. A cég képviselője kifejtette, a magyar termelőknek két nagy kihívással kell szembesülniük: nemzetközi versenytársaik egyrészt kedvezőbb uniós támogatásokat élveznek, másrészt korszerűbb felszereltséggel, esetenként hatékonyabban termelnek.

Az Országos Fogyasztóvédelmi Felügyelőség élelmiszerbiztonsági osztályának vezetője Csajági Éva arról számolt be, hogy az utóbbi időben többféle húskészítményt is vizsgált laboratóriumuk, amelynek során nem tapasztaltak jelentős minőségromlásra utaló tendenciát. Elmondása szerint Magyarországra korábban egy erősen engedélyező, előzetesen ellenőrző hatósági munka volt a jellemző. *A hatóság szerepe a csatlakozás óta megváltozott, ma inkább felügyelő, utóellenőrző a tevékenysége.* A fogyasztóvédőknek nincs arról tudomásuk, hogy bármely áruházlánc saját állatorvosokkal, vagy laboratóriumokkal rendelkezne, de ez utóbbira nincs is szükség, hiszen Magyarországon számos akkreditált laboratóriumban van módjuk és lehetőségük a termékek folyamatos minőségellenőrzésére. Az egyes áruházláncok jellemzően a saját márkás termékeiket ellenőrzetik. Az elmúlt hónapokban néhány áruházláncot érintő egészségügyi botrányról adott hírt a média. E problémák döntően az előírt biztonsági és higiéniai követelmények be nem tartásából adódtak. (Pl. disznósajt, kolbász, szalmonellás csirke, bűdös tojás.) Ezek az esetek nem nevezhetők tendenciának, inkább egyes szakmai hiányosságra, mulasztásra vezethetők vissza – állítja a hatóság szakembere.

Török Tünde

José Manuel Durao Barroso

1956. március 23-án született Lisszabonban. Jogi tanulmányait szülővárosában folytatta, majd Svájcban a Genfi Egyetemen gazdaság- és társadalomtudományt hallgatott. Több mint húsz éve politikai pályájára lépett.
1974. április 25-én kezdődött politikai karrierje, amikor részt vett a portugál „szegfű forradalomban”. A vérontás nélküli forradalmat a baloldaliak kezdeményezték, akiknek célja a két éven át tartó, döntően kommunista katonai diktatúra megdöntése volt.
- 1980: Barroso csatlakozik a jobbközép szociáldemokrata párthoz. Ebben az időben a Genfi Egyetemen politikatudományt adott elő. Fő szakterülete az európai ügyek volt. Doktori kutatását Washingtonban, az Edmund A. Walsh School of Foreign Service-ben végezte, majd ismét Lisszabonba tért vissza, ahol a Lusitana Egyetem nemzetközi kapcsolatok tanszékének vezetője lett.
- 1985-ben foglalhatta el helyét a Parlamentben, ugyanabban az évben, amikor a portugálok aláírták a csatlakozási szerződést az Európai Unióval. Megválasztása után nagy léptekkel haladt a kormányzati berkeken belül.
- 1987–1992: külügyi és együttműködési államtitkár.
- 1990: Részt vesz a Bicesse Megállapodás kidolgozásában, melyet 1991. május 31-én írtak alá.
A dokumentum Angola békekötési stratégiáját és politikai liberalizációját hivatott tető alá hozni. Szintén támogatta Kelet-Timor (Dél-Kelet Ázsia) és egy indonéz provincia függetlenségét.
- 1992-1995: külügyminiszter. 1995-ben a választások alkalmával a szociáldemokraták kiszorultak a portugál parlamentből.
- 1995: A portugál parlament lisszaboni képviselője, a külügyi bizottság elnöke.
- 1999: A portugál szociáldemokrata párt elnöke, az ellenzék vezetője.
2002. évi parlamenti választások során a szociáldemokraták, megfelelő számú szavazat

- segítségével jobb oldali koalíciós kormányt alkotnak a portugál néppárttal.
2002. április 6-án José Manuel Durao Barroso Portugália miniszterelnöke lett. Posztjában számos ellentmondó döntést hozott:
- 2003-ban támogatta az Irak elleni inváziót, melyet Portugália legnagyobb része ellenzett. Ugyanakkor csökkentette a közterheket.
- 2004 júniusában az Európai Tanács Barrosot elnökévé választotta. Az Európai Parlament 413 igen, 251 nem és 44 tartózkodó szavazat ellenében jóváhagyta a döntést.

Mit gondol Barroso?

2005. júniusi beszédében a soros angol elnökség munkájáról öt témát említett, melyek szerinte a legfontosabbak az Európai Unió, a tagállamok és a világ többi része számára. Így kiemelte a gazdasági megújulás és reform szükségességét, hiszen csak ezáltal állhatnak stabilan a tagországok a világkereskedelem állandóan változó talaján. Ehhez arra is szükség van, hogy az unió államai egységesen elfogadják azt az ötéves pénzügyi perspektívát, mely 2007 és 2012 között a piacgazdaság működésének alapjául szolgál.

Továbbá kiemelte, hogy a tagországok és az unió közötti jó kommunikáció a megfelelő döntések alapja. A szociális érzékenységet azonban nemcsak az Unión belül kell megtartani. Segíteni kell az éhező országok minél gyorsabb gazdasági fellendülését

világszerte, elsősorban az afrikai országokét.

Emellett a klimatikus változásokat is figyelemmel kell kísérni, mivel a mezőgazdaság a természetnek kiszolgáltatott. A környezetszennyezést csökkenteni kell, szabályozni kell a nagy ipari tevékenységet folytató országok szennyezőanyag-kibocsátását is.

Barroso szerint Európa elég nagy ahhoz, hogy kezelni tudja ezeket a problémákat, és ha ezt képes megtenni, örömmel mondhatjuk el magunkról, hogy az Európai Unió polgárai vagyunk.

P.D.

Forrás: www.europa.eu.int

Portugál politikus,
2002-től 2004-ig
Portugália államfője

A négy nagy

A Párizsban június 13. és 16. között megtartott magas szintű OECD Mezőgazdasági Bizottsági ülés jó alkalmat kínált az agrártermékek világkereskedelmének alakulását erőteljesen befolyásoló, de nem OECD tagország Kína, India, Brazília és a Dél-Afri-kai Köztársaság agrárgazdaságának átvilágítására, agrárpotenciáljuk értékelésére, agrártermelésük világpiacra gyakorolt hatásának elemzésére és fejlődési lehetőségeik mérlegelésére.

Mind a négy ország tényleges politikai és gazdasági súlyt képez a világban. Keresletével, kínálatával egyaránt komoly befolyást gyakorol a világ élelmiszerpiacának jelenlegi, de valószínűleg még inkább jövőbeli alakulására.

Ha csak a népesség számarányát nézzük, megállapítható, hogy Kína, India, Brazília ma a Föld lakosságának több mint 40%-át adja. Meghatározó körülmény, hogy az ezen országok lakosságának nagyobbik hányadát az agrárgazdaság foglalkoztatja. A három ország gazdasági befolyását szemlélteti az a tény, hogy ezek az országok képezik a vezető erejét a 2003 nyarán alakult és a cancúni WTO Miniszteri Konferenciát zátonyra futtató *G-20-as* ország-csoportnak, mely csoport súlyánál fogva a napjainkban is zajló multilaterális kereskedelem-politikai tárgyalások kimenetelét és eredményességét is képes alapvetően befolyásolni.

A négy, nem OECD ország agrárpolitikai átvilágítását ugyan OECD szakértők végezték, de a feltáró munkákban az adott ország adminisztrációja is részt vett. Az eredményeket felsorolni, a több száz oldalra rúgó tanulmányokat röviden értékelni, illetve pár szóban összefoglalni nehéz, ezért az alábbiakban csak néhány fontosabb összefüggésre hívom fel az olvasók figyelmét.

Brazíliát ma már a 10 legnagyobb gazdasági teljesítményt nyújtó ország között jegyzik. A dél-amerikai földrész vezető nagyhatalmát 7600 USD/fő/év GDP-vel ma már nem a szegény országok között említik, *jóllehet magát fejlődő országgént definiálja.* A falu és a város, valamint az egyes társadalmi rétegek közötti életszínvonalbeli különbség a jövedelmek igen aránytalan megoszlását mutatja. A szegénység a széles, mezőgazdaságból élő réteget sújtja. Az ország mezőgazdasági területének méretét csak Kína, Ausztrália és az USA szárnyalja túl. Brazília nádcukorból, szójából, narancsléből, kávéból, baromfiból, dohányból a világ legnagyobb szállítói között van. Gazdasági potenciálját jól példázza, hogy a rendkívül kedvező agroökológiai adottságok és a számottevő agrártermelés ellenére a mezőgazdaság GDP-ből való

részesedése mindössze 9%. Ezzel szemben az aktív foglalkoztatottaknak mintegy 20%-át, nagy strukturális szóródás mellett, ma még a mezőgazdaság köti le. A brazil mezőgazdaság alacsony támogatottságát a 2-3% körüli PSE (a mezőgazdaság támogatottsága) mutató jelzi. Alacsony támogatottságú termékeivel (kávé, szója, tej, marhahús, cukor, baromfi és sertéshús) versenyképes a világpiacra. Magasan támogatott termékeiből (rizs, gyapot, búza, kukorica) a hazai ellátás biztosítására törekszik.

Az 1 milliárd lakosú Indiában rendkívül nagy, a város és a vidék között feszülő különbség. A vidéki népesség 75%-a él mezőgazdaságból. Más munka-lehetőség nem lévén, a mezőgazdaság alapvető szerepet játszik a vidéki lakosság foglalkoztatásában és a vidéki szegénység csökkentésében. (260 millióan élnek az éhínségi küszöb alatt.) Az ország méretei és agrárpotenciálbeli különbségei miatt rendkívüli többletek és rendkívüli hiányok kialakulása jellemző az országban, azonban ezek kiegyenlítését megnehezíti a hiányos infrastruktúra. Rendszeres többlet azonban valójában csak az összemzeti termékből, a cereáliákból (búza, rizs) alakul ki. Az egy főre jutó GDP 2800 USD. Ennek 24%-át a mezőgazdaság adja, de az ágazat az aktív lakosság 60%-át köti le, így a mezőgazdaság az 1 milliárd lakosú Indiában a fő foglalkoztató. *India alapvető agrárpolitikai célkitűzése az önellátás elérése, melyet –ötéves tervbe foglalva– egy „Zöld forradalom” c. program keretében hirdetett meg a központi agrárkormányzat.* Hazai lehetőségeinkkel összehasonlítva az öntözött területek aránya megdöbbentően magas, meghaladja a 40%-ot a vízhiánnyal küzdő Indiában. (A vizekben gazdag Magyarországon az öntözött területek aránya nem éri el a 2%-ot! A szerk.) Hiányosságok Indiában a „postharvest” technológiákban, a tárolókapacitások terén és a kereskedelmi, logisztikai rendszerekben mutatkoznak. Fejlesztendő terület továbbá a vízgazdálkodás és a vízelosztási rendszerek területe, valamint a szaktanácsadás. Az indiai mezőgazdaság üzemi struktúrája elaprózott, a mezőgazdasági termelők 80%-a 2 ha alatti, 60%-a 1 ha alatti területen gazdálkodik, alacsony a műszaki színvonal és a hatékonyság. A központi agrárpolitikát a 29 öngazgatási egységre osztott Indiában nehéz tetten érni, a támogatottsági viszonyokat a negatív PSE hűen tükrözi.

Kína mezőgazdasága gyors ütemben fejlődik. A Föld lakosságának 21%-át adó, 1,3 milliárd lakosú Kína óriási eredményeket ért el az utóbbi két évtizedben a szegénység mérséklésében, a minőség javításában és a belső fogyasztás színvonalának élénkítésében. Az aktív foglalkoztatottak 41%-át

foglalkoztató kínai agrárgazdaságban fejlődés jellemzi a termelőeszköz kereskedelmet éppúgy, mint a feldolgozóipart, de kapacitáshiány érzékelhető a termőterület és az elosztható öntözővíz tekintetében. Az intenzív mezőgazdaság negatív következménye a talajerózió és az öntözővizek elszennyeződése. Gond a vidéki lakosság alacsony képzettségi szintje és a vidéki infrastruktúra szegényes kiépítettsége. Jellemző a kínaiakra az élelmiszerbiztonság elsőrendű fontossága, ugyanakkor a kereskedelemben továbbra is uralkodó szerepük van az állami vállalatoknak. A támogatások túlnyomó hányada az általános állami szolgáltatásokhoz kötődik. A távlati célok között a *vidéki és városi lakosság közötti jövedelemkülönbség mérséklése*, a jövedelem kiegyensúlyozottság megteremtése, a piacra jutás elősegítése, a hatékonyság és a versenyképesség javítása, a mezőgazdaságból élő családok jövedelempozíciójának erősítése, az önellátási színvonal emelése van első helyen. Mindezen lépésektől a vidékről városba áramlás folyamatának megállítását, a vidék népességmegtartó-képességének erősítését várják. Az üzemi struktúrában belül mintegy 200 millió, 0,65 hektár átlagos földterülettel rendelkező farmgazdaság állítja elő a munkaerő-intenzív termékek meghatározó hányadát, összességében mintegy 400 millióan dolgoznak a mezőgazdaságban. *A földterület tulajdonosa mintegy 30 év óta napjainkig a faluközösség, így Kína el tudta kerülni azt a termelészökkenéssel együtt járó folyamatot, mely a központi irányításról a piacgazdaságra áttért országok mezőgazdasági termelését jellemezte.* A kínai mezőgaz-

daságban az önellátásra való termelés, a kereskedelmet kikapcsoló önfogyasztás rendkívül fontos, ezért a termelés kereskedelmen keresztül történő megítélése félrevezető. A kínai agrárpolitika homlokterében a meghatározó elem az önellátásra való törekvés. A hazai szükségletet kielégítő, az agrárképesség megőrzését biztosító agrárgazdaság építése a cél.

A Dél-Afrikai Köztársaság, Afrika legjobban prosperáló gazdasága. Az ország, afrikai viszonylatban a legnagyobb egy főre jutó összenemzeti termékkel (GDP-vel) rendelkezik. Az erősen duális berendezkedésű országban az apartheid korszak örökségeként rendkívül alacsony a képzettségi színvonal és ennek következtében rendkívül magas, 40%-ot meghaladó a munkanélküliség. A mezőgazdaság GDP-n belüli aránya 4%-ot közelítő, ugyanakkor a foglalkoztatottak 10%-át köti le. A termelés mintegy 30%-át képviselő exportban a bor, a gyümölcs, a zöldségfélék, valamint a cukor és a kukorica játsza a szerepet. A jó minőségű termőföld hiánya és a vízhiány erősen korlátozza a művelésbe vonható terület nagyságát. A 48 ezer jól felszerelt nagyüzem a mezőgazdasági terület 86%-át leköti és a foglalkoztatott mintegy 1 millió mezőgazdasági munkaerő révén mintegy 6 millió családtag számára is megélhetési lehetőséget nyújt. A megmaradó területen dolgozó mintegy 240 ezer, jórészt természetes gazdálkodást folytató egyéni gazdálkodó hozzávetőlegesen 3 millió mezőgazdasági dolgozónak ad foglalkoztatási lehetőséget.

Dr. Szabó Jenő
FVM

Alternatív baromfitenyésztés és -tartás

Mai világunkban egyre nagyobb szerepet kap a környezettudatos gazdálkodás, melynek célja nemcsak természeti környezetünk sokszínűségének fenntartása, hanem háziállataink jóllétének megteremtése is. Emellett az Európai Unió egyre szigorodó állat-egészségügyi irányelveit sem lehet figyelmen kívül hagyni. A mai gazdálkodónak tehát nincs könnyű dolga, hiszen ezeket, és még sok egyéb utasítást kell betartania, hogy állni tudja a versenyt az olcsó importáruval szemben.

Ehhez nyújt segítséget ez a tizennégy szakemberből álló csapat munkájának eredményeként született könyv, amelyet Szalay István szerkesztett.

A bevezető sorok után rögtön a gén- és fajtamegőrzés fontosságát tanulmányozhatja az olvasó. A ma ismert baromfifajták száma 724-re tehető a Földön, ennek több mint fele veszélyeztetettnek minősül, a FAO kutatásai szerint. A veszélyeztetettség mértéke szerint az alábbi kategóriákat állíthatjuk fel: a nem veszélyeztetett fajták, kritikus helyzetű fajták, fenntartott

fajták, veszélyeztetett helyzetű és kihalt fajták. A világ baromfitenyésztőinek szemléletétől függ, hogy milyen arányban oszlik meg e között a hat kategória között a baromfiállomány. Ha a tenyésztő kizárólag gazdasági érdekeit helyezi előtérbe, akkor komolyan veszélyezteti a fajták diverzitását.

A modern baromfitenyésztő egyre inkább felismeri annak fontosságát, hogy háziállatainak helyes tartásmódja, takarmányozása, épített környezete saját hosszú távú boldogulásának is kulcsa. Ez esetleges anyagi nehézségek felvállalását jelentheti, azonban az uniós támogatások erre az esetre is megoldást nyújtanak.

A szakkönyv ismerteti a baromfi helyes tartásmódját, javaslatokat tesz az agrár-környezetvédelmi irányelvek betartására, sőt az értékesítés helyes marketinggyakorlatára is kitér.

A baromfifajtákon belül részletesen ismerteti a tyúk, pulyka, gyöngytyúk, kacska és lúd tenyésztésére, alternatív tartásmódjára vonatkozó ismereteket is.

A húspiacra történő tartás mérföldköve az ételminőség-biztonság. Az élelmiszerek mikrobiológiai, fizikai és kémiai-toxicológiai szempontból lehetnek veszélyesek az ember egészségére, ezért az ételminőség-előállítás során nagy hangsúlyt kell fektetni a minőségellenőrzési pontokra, a gyártás során felmerülő kockázatok feltárására. Ehhez már az állattartó telep helyét is úgy kell kiválasztani, hogy az ott felnevelt jószág a lehető legelőnyösebb körülmények között nőjön fel. Az épületek kialakításánál fontos szempont a tisztán tarthatóság, a jól szellőzőség és az adott fajta igényei szerinti fényviszonyok megteremtése. Ha ezeket mind szem előtt tartja a tenyésztő,

hosszú távon biztosítja a megfelelő minőséget, ez pedig az agrár-környezetvédelem egyik alappillére.

Összehasonlítva a fejlett iparral rendelkező tagállamokkal, Magyarország mezőgazdasági eredetű környezetterhelése jóval kisebb, ugyanis a kézi munkaerő – mely hazánkban az elmúlt időszakban nagyobb mértékben volt jelen, mint a nyugati államokban – nem károsította a levegőt, talajt, élővizet. Így komparatív előnyt számolhatunk el az agrár-környezetvédelem tekintetében, mely piaci versenypozíciókat is növeli.

A Mezőgazda Kiadó könyve nemcsak a baromfitenyésztés technológiájáról, az állatok tartásmódjáról ad teljes körű képet, hanem széles látószöggel tekinti át az ágazat világviszonylatban elfoglalt gazdasági jelentőségét.

P. D.

Brazil előretörés

Brazília sürgeti a mezőgazdasági termékek piacának kibővítését az egész világra, különös tekintettel a sertés-, a marha-, valamint a baromfihúsra. Ezeknek kivitele 2005-ben, időarányosan csaknem 20 százalékkal nőtt 2004-hez képest. Elsősorban a sertéshúskivitel nőtt meredeken, több mint 35 százalékkal. (Milyen jó lenne, ha a hazai sertéshúskivitelünk méltó helyet foglalna el a világpiaccon! A szerk.)

T. E.

Forrás: Livestock and Meat
2005. májusi száma

Édes hír

2004-ben a bolgár méztermelés elérte az 5800 tonnát, az időjárás kedvező alakulása folytán. A mézszakértők arra számítanak, hogy az idén 11%-kal csökken a méztermelés. 2004-ben 5620 tonnát exportáltak. Bulgária méztermelésének több mint 50%-át az EU-ba exportálja.

T. E.

Forrás: AgraFood East Europe
2005. július

A magyar baromfihús-eladás 10 százalékkal nőtt

Az Eurostat közlése szerint a friss és fagyasztott magyar baromfihús-eladás 119 200 tonnát tett ki 2004-ben, amely 10 százalékos emelkedés a 2003. évi 108 200 tonnához képest. A kivitel emelkedése annak ellenére következett be, hogy Magyarországon a baromfitenyésztők nehéz helyzetbe kerültek az állami támogatások megszűnése és a kedvezőtlen gazdasági feltételek miatt. A magyar baromfihús legnagyobb vásárlói az EU-15-ök voltak: 2004-ben 68 400 tonnát vásároltak, s az adott baromfihús mennyisége évről évre 10 százalékkal nőtt. Németország és Franciaország kevesebb, Ausztria és az Egyesült Királyság több baromfihúst vásárolt Magyarországtól. Ukrajnába és Svájcba 10 ezer tonnával több magyar baromfihús érkezett 2004-ben, mint 2003-ban. A tendenciák tehát biztatóak. Ukrajna vásárolt a legtöbb magyar baromfihúst, összesen 14 800 tonnát.

T. E.

Forrás: Livestock and Meat
2005. májusi száma

A baromfiágazat fekete éve?

A baromfiágazatban a tavalyi év volt a rendszerváltást követő legrosszabb esztendő. Az ágazat vesztese 2004-ben elérte az 1,36 milliárd forintot, szemben az előző évi mintegy 2 milliárd forintos nyereséggel.

Élősúlyban számolva 472 ezer tonna alapanyagot vásároltak fel a feldolgozók, a mennyiség 1,1 százalékkal marad el az előző évi felvásárlástól. A szektor termelésének mintegy 60 százalékát belföldön, 40 százalékát külföldön értékesítik. Az ágazat múlt évi összes árbevétele 240–250 milliárd forint körül mozgott, amelyből 208 milliárd forint származott húsertékesítésből.

Az export-árbevétel 340 millió dollár (mintegy 68–70 milliárd forint) körül alakult. A Baromfi Termék Tanács az idén sem számol

javuló tendenciákkal. A szakemberek szerint az élőállat-felvásárlás a múlt évinél 5 százalékkal lehet kevesebb. A baromfiágazat még így is 35 ezer embernek ad munkát, és a mezőgazdasági termelés 15 százalékát adja. A szektor számára jelentős teherterhelés az erős forint, a feldolgozóknak az euró 265–270 forintos árfolyama felel meg.

A múlt évben teljesen megszűnt az ágazat nemzeti támogatottsága, holott mintegy 20 milliárd forintnyi adót fizetnek az ágazatban működő cégek a kincstárnak. *Ebből az összegből legalább 8-10 milliárd forintot szeretne visszakapni az ágazat állatjóléti, húsvizsgálati, illetve hulladék-megsemmisítési támogatásként.*

Forrás: Baromfiágazat
2005/3.

Növekvő sertésállomány várható

A GKI gazdasági elemzése szerint növekedés várható a magyar sertésállományban. Az intézet becslése szerint a tavalyi 4,1 milliőről, az idén 4,5 millióra növekszik az állomány, az ágazat fejlődését pedig új fajták bevezetésétől és a tenyésztés hatékonyságától függ. Míg a világban tavaly a sertéshús-előállítás növekedett, addig a magyar sertésállomány 5 milliőről a hallatlanul alacsony 4,1 milliós szintre apadt, ami 17%-os volumencsökkenést jelent. Viszont az erősebb piac és az alacsonyabb takarmányárak eredményeképpen, 2004 decemberében a termelői árak 15%-kal lettek magasabbak a korábbi év

ezen időszakánál. Mivel a tavalyi közvetlen támogatások az uniós csatlakozással megszűntek, ez oda vezetett, hogy a ter-

melők akkor voltak kénytelenek elhalasztani a beruházásokat, amikor azok létfontosságúak lettek volna az ágazat jövője szempontjából.

Az ideai sertéshús-igény tartósan meghaladja a hazai kínálatot, ennek következtében megnövekedett a sertéshús-behozatal.

Független szakértők véleménye szerint, az ágazat jövedelmezősége az új technológiák alkalmazásával lenne javítható. Az állomány összetétele van olyan jó, mint a világ más tájain, és a takarmány is kiváló minőségű. *Horvát Ernő*, az ISV Hústermelést Szervező Rt. vezérigazgatója a legnagyobb gondot az elavult technológiában látja. A cég által végzett vizsgálat eredményei rámutatnak, hogy a tenyésztő telepek épületeinek 80%-a átépítésre szorul, és a termelés mindössze 20–25%-a felel meg a nemzetközi normáknak. Ráadásul az FVM Agrár- és Vidékfejlesztési Operációs Programjának felfüggesztésével, melynek célja a termelői hatékonyság növelése volt, a legtöbbet a sertéságazat veszített.

Mihók Zsolt

Forrás: AgraFood East Europe
2005. május

Magyarország: sertéságazati statisztika

	2005*	2004	2003	2002	2001
Állomány (millió állat)	4.5	4.1	4.9	5.2	4.8
Állami támogatás mrd Ft	5.0	5.5	10.0	9.9	10.5
- export mrd Ft	-	-	-	-	3.8
Sertésár (Ft/kg)	251	260	229	260	335

* = előrejelzés

Forrás: KSH, GKI

A Heineken fölvásárolja a Stepan Razin sörfőzdét

A holland söróriás, a Heineken bejelentette, hogy egyezsége jutott a 100%-ban orosz tulajdonban lévő Stepan Razin sörfőzdével.

A tranzakciót a hatóságoknak jóvá kell hagyni. Az még nem ismert, hogy a Heineken mennyiért vásárolja meg a Stepan Razin sörfőzdét, de szakértők ezt az összeget 120–130 millió dollárra becsülik. A Heineken részesedése az orosz sörpiacból e tranzakció következményeként várhatóan 10%-kal nő.

A Heineken 2002-ben kezdett dolgozni Oroszországban, amikor részesedést szerzett a szentpétervári *Bravo* sörfőzdében, 400 millió USD erejéig. Múlt évben a Heineken megvásárolta a Sobol Beer sörgyárat Novoszibirszkben és a

TSEPKO társaságot, amelynek tulajdonában van a *Shikhan* sörgyár Sterlitamale-ban és a Volga sörgyárat Nizsnij Novgorodban.

A holland cég ebben az évben megvásárolta a Patra sörgyárat is Jekatyerinburg-ban. *Stepan Razin* évi kapacitása 200 millió liter. A társaság mintegy 70 millió USD-t fektetett be 2004-ben. Szakértők úgy tudják, hogy a *Stepan Razin* az orosz sörpiac 2,8%-át uralja. A Heineken a világ sörgyárai között a negyedik helyet foglalja el és 13 milliárd dolláros tőkével rendelkezik.

T. E.

Forrás: AgraFood East Europe
2005. július

Smithfield 800 millió dollárt fektet be Romániában

A Smithfield a világ egyik legnagyobb sertéshús-feldolgozó cége azt tervezi, hogy 800 millió amerikai dollárt fektet be Romániába az elkövetkező 5 évben.

Michael Cole alelnök, akinek hatáskörébe tartozik a befektető cég terveinek összehangolása, a hírt megerősítette. A Comtim privatizálása, amely az ország

legnagyobb sertésfeldolgozója csak a kezdet volt 2004-ben.

A Comtim egy teljesen integrált termékláncú üzem, 2 vágóhíddal is rendelkezik. *Michael Cole* azért is szorgalmazza a befektetést Romániában, mert Románia előreláthatóan 2007-ben csatlakozik az Európai Unióhoz. A Cole sze-

rint Romániának fontos stratégiai szerepe lesz a Smithfield cégben. A társaság már jelen van Kelet-Európában, különösen a lengyelországi Animex cégen keresztül.

T. E.

Forrás: AgraFood East Europe
2005. július

Alapos japánok

Japán megkönnyíti az amerikai alma behozatalát a karentén intézkedések enyhítésével. Ezek a lépések a WTO ajánlására, a mezőgazdasági, erdészeti és halászati minisztérium rendeletére történtek. Japán importot korlátozó intézkedéseit ugyanis a vizsgálatok nem indokolták. (Japán attól tartott, hogy az import alma baktériumos betegséget terjeszt.)

Különösen Washington és Oregon államokra vonatkozó tilalom, de az összes többi államra is. Ugyanis attól tartottak, hogy Japánban is megjelenik a tűzelhalás. Augusztus végén oldották fel a tilalmat, mert a vizsgálatok befejeződtek.

Japán új javaslattal állt elő – az alma klóros fertőtlenítését, valamint éves ellenőrzést kérnek azokon az amerikai ültetvényeken, ahonnan almát szállítanak a szigetországba.

T.E.

Forrás: Fruit and Vegetable Markets
2005. július 26.

Helyreigazítás:

Az Európai Unió Agrárgazdasága 2005/7–8. számának 33. oldalán

a parlafümentesítési törvény helyesen 2005. évi XXXVIII. törvény. Olvasóinktól elnézést kérünk.

Az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelenő rendelkezések

Az alábbiakban felsorolt EU rendelkezéseket az Official Journal L sorozatának júniusban és augusztusban megjelent számaiból válogattuk. A lista teljesség igénye nélkül tartalmazza mindazokat a mezőgazdasággal és élelmiszeriparral foglalkozó rendelkezéseket, amelyek hazánkat bármilyen módon érinthetik. (Az Európai Unió teljes magyar nyelvű joganyaga elérhető az Európai Unió Hivatalos Lapjának különkiadásában.)

Magyarország

A Bizottság 1066/2005/EK rendelete (2005. július 6.) a magyar intervenciósi ügynökség birtokában lévő közönséges búza kivételére vonatkozó folyamatos pályázati eljárás meghirdetéséről Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L174, 2005. július 7. 54. oldal

A Bizottság 1155/2005/EK rendelete (2005. július 18.) az egyrészt az Európai Közösséget képviselő Európai Bizottság, másrészt a Cseh Köztársaság, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia között megkötött többéves finanszírozási megállapodások és éves finanszírozási megállapodások alkalmazásának érvényben tartásáról és a többéves finanszírozási megállapodásoktól és az 1266/1999/EK tanácsi rendeletről és a 2222/2000/EK rendeletről való bizonyos eltérések engedélyezéséről szóló 1419/2004/EK rendelet módosításáról és helyesbítéséről Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L187, 2005. július 19. 14. oldal

A Bizottság 1165/2005/EK rendelete (2005. július 19.) a magyar intervenciósi hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő vizonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L188, 2005. július 20. 7. oldal

A Bizottság 1215/2005/EK rendelete (2005. július 28.) a Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozása következtében a borágazatban alkalmazandó átmeneti intézkedések megállapításáról szóló 1990/2004/EK rendelet módosításáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L199, 2005. július 29. 31. oldal

Zöldség-gyümölcs

A Bizottság 1054/2005/EK rendelete (2005. július 1.) a fokhagymára vonatkozó autonóm vámkontingens 2005. július 1-jei megnyitásáról és kezelési módjáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L171, 2005. július 2. 11. oldal

A Bizottság 1055/2005/EK rendelete (2005. július 1.) a tartósított gombára vonatkozó autonóm vámkontingens 2005. július 1-jei megnyitásáról és kezeléséről Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L171, 2005. július 2. 15. oldal

A Bizottság 1050/2005/EK rendelete (2005. július 5.) a spárgára vonatkozó forgalmazási előírás megállapításáról szóló 2377/1999/EK rendelet módosításáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L173, 2005. július 6. 3. oldal

A Bizottság 1051/2005/EK rendelete (2005. július 5.) a feldolgozatlan mazsolaszőlő és a feldolgozatlan aszalt füge tárolási rendszere tekintetében a 2201/96/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 1622/1999/EK rendelet módosításáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L173, 2005. július 6. 5. oldal

A Bizottság 1092/2005/EK rendelete (2005. július 12.) a banánágazatban az értékesítésből származó jövedelemvesztés elengedélyezésére szolgáló kompenzációs támogatási rendszer előlegeinek 2005-re történő felfüggesztéséről Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L182, 2005. július 13. 5. oldal

Bizottság 1100/2005/EK rendelete (2005. július 13.) a termelőknek fizetendő minimumár megállapításáról a feldolgozatlan aszalt füge esetében, valamint az aszalt fügeire vonatkozó termelési támogatás meghatározásáról, a 2005/2006 értékesítési kampányra vonatkozóan Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L185, 2005. július 14. 65. oldal

A Bizottság 1101/2005/EK rendelete (2005. július 13.) a feldolgozásra szánt körte támogatásának meghatározásáról a 2005/2006-i kereskedelmi kampányra vonatkozóan Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L185, 2005. július 14. 64. oldal

A Bizottság 1238/2005/EK rendelete (2005. július 28.) az almára vonatkozó forgalmazási előírás megállapításáról szóló 85/2004/EK rendelet módosításáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L200, 2005. július 30. 22. oldal

Cukor

Bizottság 1004/2005/EK rendelete (2005. június 30.) az Albániából, Bosznia és Hercegovinából, Szerbiából, Montenegróból és Koszovóból származó cukortermékeknek a 2007/2000/EK tanácsi rendeletben meghatározott vámkontingensei megnyitására és kezelésére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 18. oldal

A Bizottság 1005/2005/EK rendelete (2005. június 30.) a fehér-cukor-készítmények 2005/2006-ös gazdasági évre szóló intervenciósi árának a rögzítéséről Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 25. oldal

A Bizottság 1138/2005/EK rendelete (2005. július 15.) a 2005/2006. gazdasági évre a fehér-cukor exportját érintő lefoglalások és/vagy visszatérítések meghatározására vonatkozó folyamatos pályázati felhívásról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L185, 2005. július 16. 3. oldal

Állattenyésztés, állati termékek

2005/450/EK A Bizottság határozata (2005. június 20.) a 92/452/EGK határozatnak az új-zélandi és az amerikai egyesült államokbeli embriógyűjtő munkacsoportok tekintetében történő módosításáról (az értesítés a C(2005) 1812. számú dokumentummal történt) (1) Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L158, 2005. június 21. 24. oldal

2005/458/EK A Bizottság határozata (2005. június 21.) az állatok azonosításáról és nyilvántartásáról szóló 92/102/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (2) bekezdése által megállapított eltérés Olaszország számára való biztosításáról (az értesítés a C(2005) 1826. számú dokumentummal történt) (1) Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L160, 2005. június 23. 31. oldal

Bizottság 992/2005/EK rendelete (2005. június 29.) hizlalásra szánt fiatal hím szarvasmarhákra vonatkozó behozatali vámkontingens megnyitásáról és kezeléséről (2005. július 1-jétől 2006. június 30-ig) Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L168, 2005. június 30. 16. oldal

A Tanács 1059/2005/EK rendelete (2005. június 21.) a tojásra vonatkozó egyes forgalmazási előírásokról szóló 1907/90/EGK rendeletnek a tojások jelölésére vonatkozó módosításáról Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L172, 2005. július 5. 1. oldal

2005/506/EK A Bizottság határozata (2005. július 14.) egy albán létesítménynek a tagállamok által állati bél behozatalára feljogosított harmadik országbeli létesítmények ideiglenes jegyzékeibe való felvétele tekintetében a 99/120/EK határozat módosításáról (az értesítés a C(2005) 2657. számú dokumentummal történt) (1) Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L184, 2005. július 15. 68. oldal

Élelmiszer

2005/457/EK A Bizottság határozata (2005. április 4.) az izomlatulónak a 258/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti új élelmiszerként vagy új élelmiszer-összetevőként történő forgalomba hozatalának engedélyezéséről (az értesítés a C(2005) 1001. számú dokumentummal történt)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L160, 2005. június 23. 28. oldal

Tejtermékek

A Bizottság 955/2005/EK rendelete (2005. június 20.) a 2921/90/EGK rendeletnek a főlözött tejből származó kazein és kazeinátok előállítására nyújtott támogatás összege tekintetében történő módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L158, 2005. június 21. 5. oldal

A Bizottság 1008/2005/EK rendelete (2005. június 30.) a vaj- és tejszínpiaci intervenció tekintetében az 1255/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazásával kapcsolatos részletes szabályok megállapításáról szóló 2771/1999/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 30. oldal

A Bizottság 1009/2005/EK rendelete (2005. június 30.) a takarmányozásra szánt főlözött teje és sovány tejporra és az ilyen sovány tejpor értékesítéséhez nyújtott támogatásra vonatkozóan az 1255/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazásával kapcsolatos részletes szabályok megállapításáról szóló 2799/1999/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 31. oldal

A Bizottság 1036/2005/EK rendelete (2005. július 1.) a teje és tejtermékekre vonatkozó behozatali szabályok és a vámkontingensek megnyitása tekintetében az 1255/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2535/2001/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L171, 2005. július 2. 19. oldal

A Bizottság 1194/2005/EK rendelete (2005. július 25.) a takarmányozásra szánt főlözött teje és sovány tejporra és az ilyen sovány tejpor értékesítéséhez nyújtott támogatásra vonatkozóan az 1255/1999/EK rendelet alkalmazásával kapcsolatos részletes szabályok megállapításáról szóló 2799/1999/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L194, 2005. július 26. 7. oldal

A Bizottság 1195/2005/EK rendelete (2005. július 25.) a sovány tejpor piacán történő intervenció tekintetében az 1255/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 214/2001/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L194, 2005. július 26. 8. oldal
Állategészségügy, takarmányozás, növényvédelem

2005/439/EK A Bizottság határozata (2005. június 15.) a 2005/151/EK bizottsági határozatnak egy, az Egyesült Királyságban az állat-egészségügy (biológiai kockázatok) területével foglalkozó közösségi referencialaboratórium 2005. évi pénzügyi támogatása tekintetében történő módosításáról (az értesítés a C(2005) 1711. számú dokumentummal történt)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L152, 2005. június 15. 20. oldal

A Bizottság 945/2005/EK rendelete (2005. június 21.) a takarmányokban lévő egyes adalékanyagok végleges engedélyezéséről (1)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L159, 2005. június 22. 6. oldal

Az Európai Parlament és a Tanács 932/2005/EK rendelete (2005. június 8.) az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 999/2001/EK rendeletnek az átmeneti intézkedésekre vonatkozó időszak meghosszabbításá tekintetében történő módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L163, 2005. június 23. 1. oldal

2005/464/EK A Bizottság határozata (2005. június 21.) a baromfi és a vadon élő madarak madárinfluenzájára vonatkozó tagállami felügyeleti programok végrehajtásáról (az értesítés a C(2005) 1827. számú dokumentummal történt) (1)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L158, 2005. június 21. 52. oldal

2005/469/EK A Bizottság határozata (2005. június 24.) a 2004/614/EK határozatnak a dél-afrikai madárinfluenzával kapcsolatos védekezési intézkedések alkalmazásának időtartama tekintetében történő harmadik módosításáról (az értesítés a

C(2005) 1865. számú dokumentummal történt) (1)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L165, 2005. június 25. 51. oldal
A Bizottság 1005/2005/EK rendelete (2005. június 30.) a 2160/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a Gallus gallus fajba tartozó tenyészállományokban egyes szalmonella-szerotípusok gyakoriságának csökkentésére irányuló közösségi célkitűzés tekintetében történő végrehajtásáról és a 2160/2003/EK rendelet módosításáról (1)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 12. oldal

2005/474/EK A Bizottság határozata (2004. december 14.) a Franciaország által végrehajtott húsfelvásárlási adóról (tetemeltakarítási adó) (az értesítés a C(2004) 4770. számú dokumentummal történt)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L176, 2005. július 8. 1. oldal

A Bizottság 2005/46/EK irányelve (2005. július 8.) a 86/362/EGK, a 86/365/EGK és a 90/642/EGK tanácsi irányelvek mellékleteinek az amitráz maximális szermaradványértéke tekintetében történő módosításáról (EGT vonatkozású szöveg) Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L177, 2005. július 9. 35. oldal

2005/485/EK:
A Bizottság határozata (2005. június 22.) a 2001/881/EK és a 2002/459/EK határozatnak az állat-egészségügyi határállomások jegyzéke tekintetében történő módosításáról (az értesítés a C(2005) 1835. számú dokumentummal történt) (1)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L181, 2005. július 13. 1. oldal

A Bizottság 1091/2005/EK rendelete (2005. július 12.) a 2160/2005/EK tanácsi rendeletnek a szalmonellafertőzés elleni védekezésre vonatkozó nemzeti programok keretében alkalmazott egyedi védekezési módszerek követelményei tekintetében történő végrehajtásáról (1)
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L182, 2005. július 13. 3. oldal

Gabona, rizs

Bizottság 955/2005/EK rendelete (2005. június 23.) Egyiptomból származó rizsnek a Közösségbe történő behozatalára vonatkozó vámkontingens megnyitásáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L164, 2005. június 24. 5. oldal

A Bizottság 1006/2005/EK rendelete (2005. június 30.) a rizs behozatali rendszere tekintetében az 1785/2003/EK tanácsi rendelettel való eltérésről és a basmati rizs behozatalára alkalmazandó átmeneti egyedi szabályok megállapításáról szóló 1549/2004/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 26. oldal

2005/476/EK A Tanács határozata (2005. június 21.) az Európai Közösség és az Amerikai Egyesült Államok között az előmunkált rizsre alkalmazott vámok kiszámítási módszerére vonatkozó, levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötéséről, és a 2004/617/EK, a 2004/618/EK és a 2004/619/EK határozat módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 67. oldal

Megállapodás levélváltás formájában az Európai Közösség és az Amerikai Egyesült Államok között az előmunkált rizsre alkalmazott vámok kiszámítási módszeréről
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L170, 2005. július 1. 69. oldal

A Bizottság 1046/2005/EK rendelete (2005. július 4.) a Bolgár Köztársaságból származó egyes gabonatermékekre vonatkozó közösségi vámkontingensek formájában megjelenő engedmények tekintetében a 2003/286/EK tanácsi határozat alkalmazásának részletes szabályairól, valamint a 2809/2000/EK rendelet módosításáról szóló 958/2003/EK rendelet módosításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L172, 2005. július 5. 79. oldal

A Bizottság 1154/2005/EK rendelete (2005. július 18.) a gabonafélék piacának közös szervezéséről szóló 1784/2003/EK tanácsi rendelet I. mellékletében felsorolt egyes termékek kódjának és megnevezésének kiigazításáról
Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L187, 2005. július 19. 11. oldal

Készítette: Román Zoltán,
EU információs koordinátor Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Irányítói Hatósági Főosztály
Az itt felsorolt jogszabályokról érdeklődni lehet a 301-4055-ös telefonon és a zoltan.roman@fv.m.hu email címen. További jogszabályok megtekinthetők a www.eu-info.hu oldalon.

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ

EURÓPAI UNIÓ GYŰJTEMÉNYE

Könyvtárunk augusztus 1-ig zárva tart.

Augusztus 4-től minden csütörtökön 9⁰⁰-16⁵⁰-ig tart nyitva.

Szeptember 1-től a szokásos nyitva tartás lép életbe.

- A gyűjteményt az Országos Mezőgazdasági Könyvtárba beiratkozott olvasók használhatják az éves beiratkozási díj megfizetésével.
- A szabad polcokon elhelyezett mintegy 1500 könyv- és 50-féle folyóirat-állomány helyben olvasható. Egyes anyagrészekről olvasóinknak igény szerint fénymásolatot készítünk a szerzői jogvédelmi szabályok figyelembevételével.
- A könyv- és folyóirat-állomány használatát kézikönyvtár, lexikonok és szótárak egészítik ki. Az Európai Unió statisztikai és jogi CD-ROM adatbázisainak használatához szükség esetén térítésmentesen segítséget nyújtunk. Az adatbázisok anyagának nyomtatása, ill. floppyra mentése azonban térítésköteles.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI BIBLIOGRÁFIA

A bibliográfia áttekintést ad a hazai mezőgazdaság és határterületek szakirodalmáról. Mintegy 200 folyóirat és egyéb kiadványok feldolgozásával készül, évente több ezer bibliográfiai tértelt tartalmaz. A mezőgazdaság szakterületei szerint rendezett kiadvány használatát tárgy- és névmutató könnyíti meg. Megjelenik évente egyszer CD-n és nyomtatott változatban.

Az adatbázishoz on-line kapcsolódási lehetőség is van.

A CD ára: 2.000,- Ft + ÁFA (és az esetleges postaköltség).

A nyomtatott változat ára: 7.000,- Ft + ÁFA (és az esetleges postaköltség).

Megrendelhető telefonon: 06-1-489-4910 és e-mail-en: a szekesztoseg@omgk.hu

AGRÁRKÖNYVTÁRI HÍRVILÁG

Könyvtárunk koordinációs központi feladatából következően rendszeres tájékoztatást adunk szakmai munkánkról, tudományos tevékenységünkről, szolgáltatásainkról, terveinkről, rendezvényeinkről a hazai és nemzetközi eseményekről az agrárágazat könyvtárosai és az érdeklődők számára. Megjelenik negyedévente, térítésmentesen.

Megrendelhető telefonon: 06-1-489-4960 és e-mail-en: bbence@omgk.hu

SZAKIRODALMI SZOLGÁLTATÓHÁZ

Szaklapok és folyóiratok, magyar és idegen nyelvű szakkönyvek, tankönyvek, elektronikus adathordozók és dokumentumok értékesítése a hazai szakkönyvkiadók teljes választékával.

A Szolgáltatóházban működik az első hazai mezőgazdasági szakkönyv-antikvárium.

BUDAI TELEHÁZ

Szolgáltatásainkból: számítógép használat, nyomtatás, fénymásolás, faxolási lehetőség, CD írás, szkennelés és Internet-használat. Számítógépes programok használata: szövegszerkesztés, táblázatkészítés, adatbázis-kezelés stb. Internetes könyvtárház.

Telefon/fax: 06-1-489-4974, e-mail: telehaz@omgk.hu, honlapunk: www.budaitelehaz.gportal.hu

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

1012 Budapest, Attila út 95. • 1253 Budapest 13, Pf.: 15 • Telefon: 06-1-489-4900

Pénzforgalmi jelzőszám: MNB 10032000-01494532